

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ELFSBORGS LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Elfsborgs läns gränser hafva under den femårsperiod, för hvilken redogörelse nu afgifves, icke undergått någon förändring, hvadan länets *areal* fortfarande utgör 112·1713 kvadratmil, deraf 7·9022 kvadratmil i sjöar och vattendrag.

I den administrativa och judiciela indelningen hafva inga andra förändringar skett än:

att Vedbo härad, som tillföre utgjort två länsmansdistrikt, genom nådigt bref den 27 april 1883 blifvit deladt i tre sådana, på det sätt att af Nössemarks socken, förut tillhörande Vedbo härads Vestra, samt Ärtemarks, Torrskogs och Vårviks socknar, som tillhört Vedbo härads Östra distrikt, bildats ett nytt länsmansdistrikt, benämndt Vedbo härads Norra distrikt;

att inom Kullings härad, enligt kungl. brefvet den 13 oktober 1884, $\frac{1}{8}$ mantal Låkas och $\frac{1}{4}$ mantal Störtared jemte lägenheten Lugnöholmen blifvit från Bälunge lagda till Alingsås socken;

att inom Gäsene härad hemmanet Sibbarp 1 mantal blifvit från Källunga socken tillagdt Skölfvene socken;

att, enligt kungl. brefvet den 5 juni 1885, 1 mantal Bossnäs Storegården N:o 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Bossnäs Lillegården N:o 2 förlagts från Marks härad och Seglora socken till Vedens härad och Torpa socken; samt

att 1 mantal Elgarås blifvit genom kungl. brefvet den 31 juli 1885 öfverflyttadt från Gäsene härad och Molla socken till Vedens härad och Borgstena socken.

Flere utaf komitén för afhjelpande af oregelbundenheter i rikets indelning framställda förslag voro vid periodens slut beroende på pröfning.

Länet är indeladt i 18 härad, fördelade på 7 domsagor och 6 fögderier med 30 länsmansdistrikt, samt 5 städer.

Landsbygden är i ecklesiastikt och kommunalt hänseende indelad i 59 pastorat och 227 socknar.

I fråga om länets naturbeskaffenhet torde få hänvisas till den i femårsberättelsen för 1871—1875 derom afgifna redogörelse.

2. Invånare.

Vid 1880 års slut uppgick enligt mantalslängderna *invånarnes antal* till 289,489, deraf på landsbygden 273,171 och i

städerna 16,318. Under perioden har folkmängden minskats, så att den vid 1885 års slut, enligt hvad bifogade **tabell N:o 1**

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utgiver ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Underdånig berättelse	1-6.
1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.....	1.
2. Invånare.....	1.
3. Näringar.....	2.
4. Kommunikationer och varubyten.....	3.
5. Kameralförhållanden.....	4.
6. Politi.....	5.
Tabellbilagor	7-20.
Tab N:o 1. Folkmängden i Elfsborgs län åren 1881-1885.....	7.
Tab N:o 2. Allmänna vägar och skjutsning i Elfsborgs län åren 1881-1885.....	8.
Tab N:o 3. Hemman och lägenheter samt stadsjordar m.m. i Elfsborgs län år 1885.....	9.
Tab N:o 4. Egendomar af fideikommissnatur i Elfsborgs län år 1885...	10.
Tab N:o 5. Egendomar tillhörande inhemska aktiebolag i Elfsborgs län år 1885.....	10-11.
Tab N:o 6. Egendomar tillhörande främmande magters undersåtar i Elfsborgs län år 1885.....	12.
Tab N:o 7. Brandförsäkrings-inrättningarnes verksamhet i Elfsborgs län åren 1881-1885.....	12-15.
Tab N:o 8. Fromma stiftelser, stipendiifonder, pensionsanstalter, sjukkassor och dermed jemförliga inrättningar i Elfsborgs län år 1885.....	16-20.

BIDRAG

TILL

SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

II) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 6.

ÅREN

1881—1885.

ELFSBORGS LÄN.

1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet.

Elfsborgs läns gränser hafva under den femårsperiod, för hvilken redogörelse nu afgifves, icke undergått någon förändring, hvadan länets *areal* fortfarande utgör 112·1713 kvadratmil, deraf 7·9022 kvadratmil i sjöar och vattendrag.

I den administrativa och judiciela indelningen hafva inga andra förändringar skett än:

att Vedbo härad, som tillföre utgjort två länsmansdistrikt, genom nådigt bref den 27 april 1883 blifvit deladt i tre sådana, på det sätt att af Nössemarks socken, förut tillhörande Vedbo härads Vestra, samt Ärtemarks, Torrskogs och Vårviks socknar, som tillhört Vedbo härads Östra distrikt, bildats ett nytt länsmansdistrikt, benämndt Vedbo härads Norra distrikt;

att inom Kullings härad, enligt kungl. brefvet den 13 oktober 1884, $\frac{1}{8}$ mantal Låkas och $\frac{1}{4}$ mantal Störtared jemte lägenheten Lugnöholmen blifvit från Bälunge lagda till Alingsås socken;

att inom Gäsene härad hemmanet Sibbarp 1 mantal blifvit från Källunga socken tillagdt Skölfvene socken;

att, enligt kungl. brefvet den 5 juni 1885, 1 mantal Bossnäs Storegården N:o 1 och $\frac{1}{2}$ mantal Bossnäs Lillegården N:o 2 förlagts från Marks härad och Seglora socken till Vedens härad och Torpa socken; samt

att 1 mantal Elgarås blifvit genom kungl. brefvet den 31 juli 1885 öfverflyttadt från Gäsene härad och Molla socken till Vedens härad och Borgstena socken.

Flere utaf komitén för afhjelpande af oregelbundenheter i rikets indelning framställda förslag voro vid periodens slut beroende på pröfning.

Länet är indeladt i 18 härad, fördelade på 7 domsagor och 6 fögderier med 30 länsmansdistrikt, samt 5 städer.

Landsbygden är i ecklesiastikt och kommunalt hänseende indelad i 59 pastorat och 227 socknar.

I fråga om länets naturbeskaffenhet torde få hänvisas till den i femårsberättelsen för 1871—1875 derom afgifna redogörelse.

2. Invånare.

Vid 1880 års slut uppgick enligt mantalslängderna *invånarnes antal* till 289,489, deraf på landsbygden 273,171 och i

städerna 16,318. Under perioden har folkmängden minskats, så att den vid 1885 års slut, enligt hvad bifogade **tabell N:o 1**

utvisar, utgjorde 283,623, deraf på landsbygden 265,791 och i städerna 17,832. Skilnaden emellan den mantalsskrifna och den kyrkoskrifna folkmängden föranledes af utflyttningar till utlandet utan anmälan derom hos någon myndighet samt det tilltagande oskicket att personer uttaga flyttningsbetyg utan att sedermera låta sig i annan församling skattskrifvas.

Minskningen i folkmängden, hvilken, såsom af ofvanstående uppgifter framgår, uteslutande faller på landsbygden, under det i städerna någon ökning, i staden Borås uppgående till 1,338 personer, eller öfver 28 procent, egt rum, har föranledts af den starkt tilltagande *emigrationen till Amerika* och jenväl, ehuru i jmförelsevis helt ringa mån, till andra länder. De emigreras antalet under perioden, här nedan intaget, uppgick enligt presterskapets uppgifter till icke mindre än 13,692 personer, under det att från främmande länder till länet inflyttade 971 personer.

Emigranter:

År.	Män.	Qvinnor.	Summa.
1881.....	1,889.	1,255.	3,144.
1882.....	2,163.	1,585.	3,748.
1883.....	1,424.	1,130.	2,554.
1884.....	1,053.	891.	1,944.
1885.....	1,274.	1,028.	2,302.

Immigranter:

År.	Män.	Qvinnor.	Summa.
1881.....	56.	57.	113.
1882.....	90.	59.	149.
1883.....	99.	57.	156.
1884.....	173.	83.	256.
1885.....	201.	96.	297.

Härvid är dock att märka, att presterskapets uppgifter om de emigreras antalet äro för låga, till följd dels af de emigreras underlåtenhet att uttaga utflyttningsbetyg, dels ock af försumlighet vid mantalsskrifningarna.

In- och utflyttning. Ekonomisk ställning. Jordbruk.

Orsakerna till emigrationen torde, enligt de till länsstyrelsen lemnade uppgifter, hufvudsakligen vara de lockande förespeglningar om en i ekonomiskt och socialt hänseende bättre ställning, än den personer af arbetsklassen här i landet vanligen kunna ernå, som framställas dels af förut till Amerika utflyttade och dels af emigrantvärfvare, hvilka af amerikanska och svenska agenter utsändas på landsbygden; men från intet håll förspörjes, att fruktan för ökad krigstjänst, missnöje öfver saknaden af politiska rättigheter eller dylikt utgjort anledning till utflyttningen.

Några till bildande af *särskilda församlingar* ledande skismatiska rörelser hafva icke under ifrågavarande period förekommit, men ett lifligare intresse för andliga ting har emellertid gjort sig gällande; och såväl å landsbygden som i städerna finnas genom enskilda personers sammanskott uppförda bönehus, hvarest sammankomster ega rum för åhörande af religiösa föredrag. Från norra Dalsland anföres, att den religiösa rörelsen der visat sig i ett mer eller mindre strängt afhållande från den statskyrkliga gudstjensten och nattvardsfirandet samt vägran att befordra barn till dopet, utan att dock bildande af nya särskilda församlingar under perioden förekommit.

Missbruket af spritdrycker har fortfarande minskats, hvar till i icke oväsentlig mån bidragit Good-Templarordens verksamhet.

Angående befolkningens *sedlighet och laglydnad* hafva i allmänhet goda vitsord från länets särskilda delar ingått, och *gröfre brott* blifva alltmer sällsynta.

Något för hela detta vidsträckta län med dess olika natur- och lokalförhållanden gällande allmänt omdöme om den *ekonomiska ställningen* kan svårigen afgifvas. Visst är, att, om ställningen i Vestgötadelen af länet och Dalslands skogsbygd icke under perioden blifvit afsevärdt försämrade, den deremot på Dalslands slättland för hvarje år blifvit allt svagare.

3. Näringar.

A) Jordbruk och **B) Boskapsskötsel.** Härför redogöres af länets Hushållningssällskap (Litt. N. i serien Bidrag till Sveriges officiella statistik).

Brukningssättet är i allmänhet taget detsamma, som till förene, dock hafva inom flere delar af länet tjenligare arbetsmetoder och bättre åkerbruksredskap kommit till användning.

Af *sälesslag* odlas fortfarande företrädesvis råg och hafre till afsalu. Hvete, ärter och bönor odlas på slättbygden samt i Göta-elfs dalgång; korn endast obetydligt. Inom södra delen af länet, hvarest jordmånen, der mergling icke egt rum, är lös och sandig, bedrifves, jemte odling af råg och hafre, potatisodling i stor skala.

Lin odlas endast till husbehof, utom i södra delen af Marks härad, hvarest denna odling drifves för afsalu till ortens väfnadsproducenter.

Humleodling förekommer i temligen stor skala vid några gårdar, såsom Hult och Kortered i Väne härad samt Skeppsholmen i Redvägs härad, men oakadt nitiska sträfvanden af jänets fröodlingsföreningar för spridande af kändedom om denna

odlingsgren, har den ännu icke vunnit någon allmänare utbredning.

Fröodlingsföreningarna, en för norra och en för södra delen af länet, hafva fortfarande med nit och framgång arbetat för åstadkommande af fröodling, dels genom anskaffande af godt utsäde, dels genom fullständigare rengöring af den till försäljning afsedda spannmålen.

Äfven *skogsfrö* insamlas numera i rätt betydlig mängd och användes vid de inom flere delar af länet pågående rätt betydande skogsplanteringarna.

Bland de under femårsperioden med bidrag af statsmedel utförda *sjösänkningar* må nämnas sänkningarna af flere sjöar och åar inom Fenneslunda, Varnums, Rångedala, Tärby och Gingri socknar i Ås härad, hvarigenom 4,366·08 kvadratref förut vattensjuk mark blifvit odlingsbar, och 2,355·08 kvadratref sjöbotten, denna senare dock nästan uteslutande bestående af ofruktbar sand, lagts i dagen. Kostnaderna för detta arbete, 140,000 kronor, anses emellertid hafva varit alltför stora i förhållande till jordförbättringen och hafva vållat ekonomisk ruin för de allra fleste i företaget deltagande hemmansägare.

Dagsverksprisen hafva under perioden varit:

Sommartiden: för män 1'00 à 1'50,
för kvinnor 0'67 à 1'00;
Vintertiden: för män 0'75 à 1'00,
för kvinnor 0'50 à 0'75.

För *ladugårdsskötselns* och *mejerihandteringens* utveckling redogöres i Hushållningssällskapens ofvan åberopade berättelse.

C) **Hästafoveln** förbättras fortfarande, hvartill Hushållningssällskapens åtgärder i detta hänseende äfvensom hästpremieringen verksamt bidraga.

D) **Bränvinsbränning** idkades vid femårsperiodens slut vid 9 brännerier med ett årligt tillverkningsbelopp af 963,313·9 liter.

E) **Skogsafverkningen** har under perioden, oaktadt ogynnsamma konjunkturen för försäljningen, fortgått af såväl gröfre som smärre virke. I åtskilliga delar af länet är benägenheten för beredande af återväxt i stigande. Tall- och granfrö i betydande mängd hafva utdelats för de af Landstinget och Hushållningssällskapen för sådant ändamål anslagna medel.

F) **Fisket** intager icke det rum bland länets binärningar, som det rätteligen borde ega, med afseende å de många och stora sjöar och vattendrag, som derinom förefinnas. Förbättring härutinnan torde neppeligen kunna åstadkommas förrän allmogent kommit till bättre insigt om det gagn, fisket, rätt bedrifvet, kan medföra, samt tillsyningsmän blifva anstälde, som icke allenast meddela de fiskande råd och upplysningar om fiskets ändamålsenliga bedrifvande, utan ock beifra öfverträdelse af de angående fisket utfärdade stadgar.

Bland G) **Binärningar på landsbygden** har af ålder inom södra delen af länet *väfnadsindustrien* intagit främsta rummet och innehar det visserligen ännu, ehuru fabriksindustrien mer och mer inskränker densamma. Genom *väfskolor* och kringresande undervisningskor sprides emellertid väfkonsten i länets särskilda delar. I öfrigt förekommer åtskillig annan *husslöjd* såsom tillverkning af träarbeten, laggekärl, enklare möbler, liar, kardor, lerkärl m. m. i södra delen, äfvensom korg- och halmfletning på Dalsland och bleckslageri i Redvägs härad.

Två inom länet bildade *slöjdföreningar* hafva med betydande anslag af Landsting och Hushållningssällskap med framgång arbetat på husslöjdens återupplifvande, hufvudsakligen genom införande af slöjdundervisning i folkskolorna.

H) **Bergs- och brukshandteringen.** De få jernbruk, som vid periodens början ännu voro i verksamhet, hafva numera upphört med smidet, med undantag endast af Kollerö med Jädersfors, som fortfarande drifves.

I) **Fabriker och manufaktur.** Bland de mera betydande fabriker inom länet må nämnas:

a) *Träsliperier och pappersbruk:*

Vargön, tillika pappersbruk,	tillverkningsvärde kronor	1,063,000: —
Trollhätte pappersbruk och träsliperi....	”	167,000: —
Lilla Edets pappersbruk	”	350,000: —
Önans trämassfabrik	”	271,500: —
Håfveruds pappersmassfabrik	”	80,000: —
Forsbacka ”	”	160,000: —
Billingsfors ”	”	300,000: —
Långeds pappersbruk	”	300,000: —
Gustafafors trämassfabrik	”	450,000: —

b) *Spinnerier och väfverier:*

Näs fabrik	”	400,000: —
Alafors	”	600,000: —
Alingsås	”	920,950: —
Hedefors	”	300,000: —
Rydholms och Viskafors fabriker	”	980,000: —
Rydals spinneri	”	774,000: —
Fritsla mekaniska väfveri	”	1,250,000: —
Johannesdals väfveri	”	200,000: —
Uddebo trikotfabrik	”	195,000: —
Trädgårds väfveri	”	135,000: —

c) *Mekaniska verkstäder m. m.:*

Trollhätte mekaniska verkstad	”	720,000: —
Gullöfors vid Trollhättan	”	335,000: —
Rådanefors	”	30,000: —
Bückefors hästkosömsfabrik	”	40,000: —

d) *Glasbruk:*

Limmareds	”	100,000: —
Lindspånga	”	100,000: —

Skeppsrederiernas verksamhet minskas fortfarande till följd af segelfartygens undanträngande af ångfartyg.

Bland *garfverierna* äro endast de i Venersborg och Borås af någon betydenhet.

Tändsticksfabriken i Venersborg bedrifver en betydande tillverkning, hufvudsakligen för export.

4. Kommunikationer och varubyten.

A) **Landtkommunikationer.** Af de förnämligaste bland dem eller jernvägarne förefinnas, utom *Vestra Stambanan*, som till en längd af omkring 87 kilometer genomgår Vättele, Ale och Kullings härad, 8 jernvägar, som antingen ligga helt och hållet inom länet eller ock hafva stationer inom detsamma, nemligen:

1:o *Bergslagernas jernväg*, med 4·83 fots spårvidd och i sin helhet 486 kilometers längd, som från länegränsen mot Verm-

land genomgår Tössbo härad med staden Amål, Nordals, Sundals, Väne härad med Trollhättan samt Flundre, Ale och Vättele härad till gränsen mot Göteborgs och Bohus län, med en längd inom länet af omkring 170 kilometer;

2:o *Dalslands jernväg*, som med samma spårvidd, utgående från Sunnanå hamn vid Venern, skär Bergslagernas jernväg vid Mellerud och med en väglängd af 69 kilometer går genom Vedbo

härad till gränsen mot Norge, der den möter norska Smaalene-nes-banan;

3:o *Uddevalla—Venersborg—Herrljunga jernväg*, som, 92 kilometer lång med 4 fots spårvidd, utgår från Uddevalla, genomgår Väne härad med staden Venersborg och vidare genom Skaraborgs län till Kullings härad, inom hvilket den träffar stambanan vid Herrljunga;

4:o *Borås jernväg*, 42 kilometer lång med 4 fots spårvidd, från Herrljunga genom Kullings, Gäsene och Vedens härad till Borås;

5:o *Varberg—Borås jernväg*, som med 4⁸³ fots spårvidd utgår från Borås genom Vedens och Marks härad till länegränsen mot Halland, derifrån den framgår till Varberg; hållande denne jernväg i sin helhet i längd 85 kilometer;

6:o *Ulricehamns jernväg*, som, 37 kilometer i längd, med 3 fots spårvidd, från Vartofta station å stambanan går genom Redvägs härad till Ulricehamn;

7:o *Kinds härads jernväg*, som, med en längd af 39 kilometer och 4⁸³ fots spårvidd, går från Borås genom Vedens och Kinds härad till Svenljunga i sistnämnda härad och öppnades för allmän trafik den 1 november 1885;

8:o *Limmareds jernväg*, som med 15 kilometers längd och 3 fots spårvidd förenar Limmareds glasbruk i Kinds härad med södra ändan af sjön Åsunden.

I afseende å de enskilda jernvägarnes trafik, med undantag af Limmareds jernväg, som är en helt och hållet privat anläggning, återopas nedanstående sammandrag för år 1885:

Jernvägens namn.	Resande. Antal.	Gods. Ton.	Kreatur. Stycken.	Inkomster af trafiken.		
				Kr.	öre.	Per dag och ban- kilo- meter.
Bergslagens jernväg.....	333,091	408,304	11,684	2,609,210	32	14 71
Dalslands d:o.....	34,980	58,500	6,457	214,757	83	8 53
Uddevalla—Venersborg—Herr- ljunga d:o.....	132,621	83,926	5,281	403,992	53	12 03
Borås d:o.....	66,305	38,950	1,591	225,031	59	14 68
Varberg—Borås d:o.....	88,728	51,929	872	304,909	57	9 83
Ulricehamns d:o.....	18,794	14,259	328	77,223	99	5 72
Kinds härads d:o.....	23,840	9,428	231	63,397	74	4 45

5. Kameralförhållanden.

Rörande länets *hemmantal*, antal brukningsdelar, torp och andra lägenheter samt angående den till städerna hörande jord och dess indelning i lägenheter och tomter, äfvensom uppskattningens värde å samtliga dessa fastigheter återopas bilagde **tabell N:o 3**.

De för statsverkets räkning förvaldade *kronolägenheter* utgjorde vid periodens slut 241 stycken.

Angående de allmänna *lands-, härads- och sockenvägarnes* längd m. m. samt om skjutsanstalterna och skjutslegan meddelas upplysningar i **tabell N:o 2**.

Omläggning af backiga vägar och anläggning af nya har fortgått dels med och dels utan understöd af statsmedel. Sålunda är med ett statsbidrag af 27,300 kronor ny väg anlagd från Hellingsjö i Bollebygd's härad till gränsen af Lindome socken i Halland, hvarifrån den fortsätter till Göteborg.

Vidare är emellan Vennebo i Kinds härad och Fritsla jernvägsstation vid Varbergsbanan på enskild bekostnad anlagd en 13 kilometer lång väg, för hvars begagnande erlägges afgift efter taxa, af Kungl. Maj:t fastställd den 4 juli 1884.

För underlättande af trafiken emellan de norra socknarna i Vedens härad samt stationer å Borås jernväg är en väg af 3³⁸ kilometers längd anlagd från hemmanet Hestra i Tämta socken till Gäsene härads gräns.

Å häradsvägen inom Toarps socken i Ås härad har en mindre vägomläggning för sänkning af några branta backar blifvit verkställd.

Inom Kinds härad hafva följande vägar blifvit anlagda: från häradsvägen vid Bragnum i Långhems socken till landsvägen mellan Svenljunga och Sexdräga, 9,200 meter, med ett statsbidrag af 12,700 kronor; från hemmanet Gifvarp till landsvägen vid Sexdräga, 2,800 meter, med ett statsbidrag af 4,600 kronor; samt från Tjällstorpet till landsvägen emellan Hids och Klefs gästgifvaregårdar, 13,200 meter, med ett statsbidrag af 19,520 kr.

Emellan Skåpefors och Billingsfors i Vedbo härad är vägen på en sträcka af 3,900 meter omlagd, med ett statsbidrag af 8,000 kronor.

Med bidrag af statsmedel äro under anläggning, men vid periodens slut ännu ej fullbordade, nya vägar från Sundals Ryrs kyrka till Stigen i Färgelanda socken och från Tromböljan i Frändefors socken till Bohusläns gräns, samt omläggning af vägen från Hede i Högsäters socken till Lerdals kyrka.

Genom jernvägarne, äfvensom dels Trollhätte kanal och Göta elf, dels den genom Nordals och Vedbo härad gående Dalslands kanal, som, sammanbindande de flere inom Vedbo härad belägna smärre sjöar, utmynnar i den vid riksgränsen belägna sjön Stora Lee, — vid hvars södra ändpunkt ligger Vestra Eds station på Dalslandsbanan, — och hvilken kanal trafikeras af icke mindre än 9 stycken ångbåtar samt 5 mindre eller bogserbåtar, ledes rörelsen och varuafsättningen, dels till och ifrån Fredrikshald, dels till och ifrån Varberg, dels ock förnämligast till och ifrån Göteborg, eller öfver stambanan till öfriga delar af riket.

Af kronolägenheter med mindre än 200 kronors arrende äro under perioden försålda 9 stycken för tillsammans 69,085 kr.

För *fastigheter af fideikommissnatur* redogöres i **tab. N:o 4**, för *egendomar tillhörande inhemska aktiebolag* i **tab. N:o 5** och för *egendomar tillhörande främmande magters undersåtar* i **tab. N:o 6**.

6. Politi.

A) Undervisningsväsendet.

I Venersborg finnes ett fullständigt *allmänt läroverk*, såväl för den klassiska som för den reala linien, med rektor, 4 lektorer och 8 adjunkter jemte extra lärare. Lärjungarnes antal växlar mellan 220 och 250.

I Borås finnes ett femklassigt realläroverk med rektor och 5 kolleger;

i Alingsås ett treklassigt med rektor och 2 kolleger; och

i Åmål likaledes ett treklassigt med rektor och 2 kolleger, hvarjemte staden underhåller en fjerde lärare för upprätthållande af en fjerde klass.

I Ulricehamn finnes pedagogi med en lärare.

Fasta *folkskolor* finnas numera inom nästan alla socknar af länet, i de flesta till och med flere, jemte småskolor till ett betydligt antal.

Vid åtskilliga af de större fabrikerne äro särskilda skolor inrättade.

Elementarläroverk för qvinlig ungdom äro inrättade:

i *Venersborg*, der läroverket år 1884 erhållit egen lokal, en monumental stenhusbyggnad, innehållande sju lärosalar, gymnastik- och samlingssal jemte bostad för föreståndarinnan, uppfördt på en rymlig plan af omkring ett tunnlands vidd med en kostnad af 38,000 kronor, dertill staden bidragit med 9,000 kronor och Venersborgs sparbank med 6,000 kronor, hvarjemte återstoden 23,000 kronor blifvit frikostigt för ändamålet donerade af förre handlanden, riddaren af Vasaorden, Johan Ad. Andersohn;

i *Borås*, hvarest äfven egen lokal, ett prydligt stenhus, för skolan blifvit bygd för medel, som dels anslagits af staden, dels blifvit skänkta af Borås sparbank; och

i *Åmål*.

Slöjdundervisning meddelas vid en stor del, nära hälften af de inom länet befintliga folkskolor, sedan genom de af Landstinget och Hushållningssällskapen för detta ändamål beviljade bidrag, ett årligt arvode kunnat tilldelas de folkskolelärare och lärarinnor, som vid sina respektive skolor meddela undervisning i slöjd.

I Venersborg äro särskilda verkstäder för särskilda yrken uppförda å folkskolans tomt;

i Borås är ett tekniskt elementarläroverk; samt

i Venersborg ett lägre tekniskt läroverk i förening med slöjdskola, till utbildande af yrkesskicklighet hos de elever från folkskolorna, som visat anlag för sådan skicklighet.

Vid *Kölingsholm* i *Kylingareds* socken af *Redvägs* härad finnes en skola, hvarest undervisas ej blott i snickeri och smide, men äfven i åtskillig annan slöjd.

Vid *Näs* i *Vätle* härad är genom egarens af nämnde egendom storartade donation en slöjdskola för ynglingar samt en slöjd- och hushållsskola för kvinnor inrättad, hvarjemte der finnes anordnad ett *seminarium*, hvarest folkskolelärare och andra, som vilja egna sig åt undervisning i slöjd, deri erhålla erforderlig handledning.

I länet finnas jemväl tre *landtbruksskolor* med understöd af statsmedel och bidrag af Hushållningssällskapen, den ena å Ki-

landa i *Ale* härad, den andra å *Sämsholm* i *Gäsene* härad och den tredje å *Kristinedal* i *Tössbo* härad.

För utbildande af *qvinlig slöjdskicklighet*, hufvudsakligen i väfnadskonst, äro inrättade:

i *Borås* en väfskola med understöd af statsmedel och bidrag af Landstinget; och

i *Åmål*, en skola underhållen af Landstinget och Hushållningssällskapet.

Derjemte meddelas i en del folkskolor undervisning i qvinlig slöjd.

För *döfstumma* af båda könen finnes en döfstummeskola i *Venersborg*, hvarest meddelas undervisning efter *talmetoden*, äfvensom i slöjd.

På *Ellenö* i *Valbo* härad är inrättad en praktisk hushållsskola för kvinnor. Denna skola underhålles af Hushållningssällskapet.

I *Venersborg* är under perioden uppförd en särdeles vacker och välbelägen *museibyggnad*, innehållande nio stora utställnings-salar m. m. Äfven för denna byggnad, hvarför kostnaden uppgått till 56,000 kronor, har samhället att tacka ofvannämnde förre handlanden *Johan Ad. Andersohn*, hvilken, med undantag af 6,000 å 7,000 kronor, som genom hans försorg insamlats af enskilda personer, af egna medel bekostat hela anläggningen.

B) Brandförsäkringsinrättningar: se tabell N:o 7.

I öfrigt må nämnas *Elfsborgs läns Häftförsäkringsbolag*, som stiftades år 1880 och som under perioden uppburit 79,575 kronor i försäkringsafgifter och

5,940	»	öfriga inkomster, hvaremot
68,706	»	i skadeersättning för 240 hästar och
30,881	»	i öfriga utgifter.

utbetalats

Bolagets fonder vid 1885 års slut utgjorde 6,251 kronor, och hade under samma år nya försäkringar tecknats till belopp af 183,300 kronor, hvadan hela det vid periodens slut kvarstående försäkringsbeloppet uppgick till 1,348,680 kronor. Under periodens särskilda år hade pr 100 kronor ansvarighetsbelopp utdebiterats resp. 50, 120, 120, 140 och 130 ören.

För C) *Välgörenhetsinrättningar och fromma stiftelser* redogöres i tabell N:o 8.

För D) *Helsovården* äro provinsialläkare stationerade:

i *Venersborg*, *Borås*, *Alingsås* och *Ulricehamn*, samt för *Vedbo* härad å *Billingsfors*, för *Nordals* härad å *Eckholmen*, för *Marks* härad i *Skene* och för *Kinds* härad i *Svenljunga*. Å *Trollhättan* är jemväl stationerad en af *kanalbolaget* aflönad läkare, hvarjemte *regementsläkaren* vid *Kungl. Vestgöta-Dals* regemente för närvarande är boende på *Lilla Edet*.

I städerna äro särskilde stadsläkare anstälde.

Offentliga sjukvårdsanstalter äro: *Länslasaretten* i *Venersborg* och *Borås*. Derjemte äro så kallade sjukstugor uppförda vid provinsialläkarnes bostäder å *Billingsfors* i *Vedbo* härad, vid *Svenljunga* i *Kinds* härad och *Ulricehamn* i *Redvägs* härad.

Veterinärinrättningar finnas i Venersborg och Borås, hvarjeme medelst anslag af Landstinget aflönas veterinärer, stationerade på tio olika ställen inom länet.

Vattenledningar äro under perioden anlagda i *Venersborg* med en kostnad af 180,000 kronor från sjön Venern, derifrån vattnet med ångkraft tryckes upp uti en i ett torn anbragt bassin, från hvilken det genom naturligt tryck genom ett 17,000 fot långt rörnät föres in på gårdarne och upp i boningshusen samt till de å gatorna anbragta brandposter; samt i *Borås* från Pika-sjö till de flesta hus inom staden samt till en mängd brandposter.

I afseende på *fattigvården* och *sparbanksväsendet* torde lämpligen få åberopas de uppgifter, som härom lemnas till Statistiska Centralbyrån och hvarutöfver något vidare ej är att anmärka, än att för sparbanken blifvit år 1883 uppförd en solid och prydlig stenhusbyggnad för en kostnad af 55,000 kronor.

Venersborg, i Landskansliet, den 22 december 1887.

De *kreditanstalter*, som af länets invånare hufvudsakligen anlitas, äro:

Hypoteksföreningen emellan jordegare i Göteborgs och Bohuslän samt Elfsborgs län, äfvensom Vermlands hypoteksförening, som äfven omfattar Dalsland;

Enskilda banken i Venersborg med ett kapital af omkring 1,400,000 kronor, samt afdelningskontor i Uddevalla, Alingsås, Ulricehamn, Trollhättan och Mellerud; samt

Enskilda banken i Borås med en grundfond af 1,000,000 kronor, samt afdelningskontor i Ulricehamn och Skene;

Riksbankens afdelningskontor i Göteborg;

Göteborgs Enskilda banks kontor i Göteborg och Venersborg; samt

Valbo härads, Ulricehamns och Norra Kinds härads folkbanker.

L. W. LOTHIGIUS.

Mats Zachrisson.

O. H. Wibom.

Tab. N:o 1.

FOLKMÄNGDEN I ELFSBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1.	2.	3.	4.	5. Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						11. Beväringmanskap af alla 5 klass. enligt form. H. i nåd. förordn. d. 9 febr. 1861.	12. Enligt årets mönsterrollor approberade beväringssläppligtige.			
				Den 31 december, enligt presterskapets uppgifter.			Hela folkmängden af					Deraf frie från mantalspenningar.		
				Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Summa.			Mankön.	Qvinkön.	Summa.
A landsbygden	år 1881.....	131,491	139,131	270,622	132,553	139,790	272,343	58,352	61,358	119,710	10,862	1,538		
"	" 1882.....	129,874	137,995	267,869	131,237	139,378	270,615	58,821	62,507	121,328	10,424	1,204		
"	" 1883.....	128,962	137,210	266,172	129,876	138,290	268,166	59,480	64,116	123,596	10,221	1,500		
"	" 1884.....	128,644	136,787	265,431	128,641	137,304	265,945	60,041	64,997	125,038	10,055	1,427		
"	" 1885.....	128,298	136,249	264,547	128,217	137,574	265,791	59,142	63,855	122,997	9,861	1,479		
I Venersborgs stad	år 1881.....	2,399	3,028	5,427	2,401	3,015	5,416	1,121	1,258	2,379	195	26		
"	" 1882.....	2,320	2,909	5,229	2,352	3,013	5,365	1,023	1,148	2,171	180	17		
"	" 1883.....	2,356	2,964	5,320	2,266	2,882	5,148	1,166	1,369	2,535	174	20		
"	" 1884.....	2,417	2,988	5,405	2,310	2,950	5,260	1,216	1,458	2,674	170	19		
"	" 1885.....	2,408	2,974	5,382	2,394	3,020	5,414	1,149	1,380	2,529	192	21		
I Borås stad	år 1881.....	2,055	2,824	4,879	2,070	2,846	4,916	910	1,070	1,980	195	26		
"	" 1882.....	2,168	2,938	5,106	2,184	2,959	5,143	953	1,086	2,039	213	29		
"	" 1883.....	2,270	3,126	5,396	2,274	3,128	5,402	1,009	1,183	2,192	232	33		
"	" 1884.....	2,371	3,288	5,659	2,385	3,302	5,687	1,056	1,247	2,303	206	37		
"	" 1885.....	2,548	3,525	6,073	2,552	3,540	6,092	1,133	1,343	2,476	228	39		
I Alingsås stad	år 1881.....	1,016	1,421	2,437	1,021	1,424	2,445	394	435	829	95	16		
"	" 1882.....	1,043	1,423	2,466	1,047	1,429	2,476	408	432	840	96	10		
"	" 1883.....	1,026	1,405	2,431	1,033	1,416	2,449	400	425	825	84	10		
"	" 1884.....	1,049	1,434	2,483	1,055	1,445	2,500	415	438	853	76	9		
"	" 1885.....	1,097	1,446	2,543	1,103	1,460	2,563	440	449	889	77	14		
I Ulricehamns stad	år 1881.....	567	665	1,232	550	671	1,221	247	237	484	45	4		
"	" 1882.....	558	668	1,226	543	681	1,224	234	232	466	41	5		
"	" 1883.....	527	659	1,186	508	668	1,176	217	225	442	28	3		
"	" 1884.....	507	649	1,156	486	656	1,142	205	223	428	27	4		
"	" 1885.....	492	642	1,134	477	652	1,129	197	221	418	38	2		
I Ämås stad	år 1881.....	1,154	1,332	2,486	1,149	1,330	2,479	503	556	1,059	109	17		
"	" 1882.....	1,153	1,330	2,483	1,136	1,328	2,464	496	575	1,071	99	5		
"	" 1883.....	1,241	1,377	2,618	1,253	1,388	2,641	549	587	1,136	111	15		
"	" 1884.....	1,271	1,407	2,678	1,253	1,405	2,658	564	615	1,179	94	12		
"	" 1885.....	1,239	1,417	2,656	1,234	1,400	2,634	545	584	1,129	90	22		
I hela länet	år 1881.....	138,682	148,401	287,083	139,744	149,076	288,820	61,527	64,914	126,441	11,501	1,627		
"	" 1882.....	137,116	147,263	284,379	138,499	148,788	287,287	61,935	65,980	127,915	11,053	1,270		
"	" 1883.....	136,382	146,741	283,123	137,210	147,772	284,982	62,821	67,905	130,726	10,850	1,581		
"	" 1884.....	136,259	146,553	282,812	136,130	147,062	283,192	63,497	68,978	132,475	10,628	1,508		
"	" 1885.....	136,082	146,253	282,335	135,977	147,646	283,623	62,606	67,832	130,438	10,486	1,577		

Tab. N:o 2.

ALLMÄNNA VÄGAR OCH SKJUTSNING I ELFSBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Särskilda slag af vägar.	2. Längd af hvarje vägslag vid 1885 års slut.	3. Deraf under åren 1881—1885		5. Kostnad för under åren 1881—1885				9. Längd af indelade, med skjutsanstalter försedda vägar vid 1885 års slut.	10. Skjutsanstalter (vid 1885 års slut)			
		fulländade och afsy- nade nya vägar.	omlagda eller be- tydligt för- bättrade väg- sträckor.	fulländade nya vägar.		omlagda eller betyd- ligt förbättrade väg- sträckor.			med entreprenad.		utan entrepre- nad.	
				Af stats- medel.	Af Lands- tingets eller kom- muners medel.	Af stats- medel.	Af Lands- tingets eller kom- muners medel.		Gästgif- verier.	Skjuts- stationer.		
	Mil.	Mil.	Mil.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Mil.	Antal.	Antal.	Antal.	
A landsbygden:												
allmänna landsvägar	178·9	—	1·66	—	—	16,113	2,287	179·9	29	11	52	
häradsvägar	132·3	1·5	0·3	13,913	5,284	—	—	53	6	2	4	
sockenvägar	61·9	1·4	—	—	—	—	—	14	—	—	—	
I städerna	3·4	—	—	—	—	—	—	0·75	4	—	1	
Summa	376·5	2·9	1·96	13,913	5,284	16,113	2,287	247·65	39	13	57	
Skjutslegan per mil utgick vid 1885 års slut med:												
1·60 kronor, hvilket är <i>maximilega</i> , utan entreprenadbidrag									39	13	1	
1·47 " } hvilket är <i>under maximilega</i>									—	—	1	
1·20 " } hvilket är " "									—	—	55	
Summa (skjutsanstalter)									39	13	57	
									Kungs- och krono- skjuts.			
Antal utgångna hästar under år 1881								95	3,640	285	2,289	
" " " " " 1882								75	3,429	449	2,480	
" " " " " 1883								117	3,217	251	2,264	
" " " " " 1884								81	3,364	376	2,020	
" " " " " 1885								117	2,654	418	2,028	
Summa (hästar)									485	16,304	1,770	11,081

Tab. N:o 3.

HEMMAN OCH LÄGENHETER SAMT STADSJORDAR M. M. I ELSBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.		3.		4.	5.	6.					7.		8.		9.		10.		11.		12.	
	Hemman och lägenheter, upptagna i jordeboken.		Mantal.				Antal bruk- nings- delar.	Antal lägenheter, verk och inrättningar, utom de i jordeboken särskildt upptagna (i kol. 2—4).					Taxeringsvärdet (i kronor)		å		å		jordbruks- fastighet.		annan fastighet.		
	Antal.		Oförmed- lade.	Nu- varande.				Jord- torp.	Ryttare- soldat- och båtsmans- torp.	Back- stugor.	Verk och inrätt- ningar.	Hus i köpingar, villor, kyrkor m. m.	å	å	å	å	å	å	å	å	å	å	å
I. Landsbygden.																							
A. Kronoegendomar.																							
1) Under allmän disposition.																							
a) Kungs- o. kungsladugårdar samt säterier	29		26 $\frac{1}{2}$	20 $\frac{3}{4}$	25	103	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	413,10	—		
b) Boställen: hemman	234		232 $\frac{1}{1000}$	149 $\frac{3}{4}$	255	503	9	83	10	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,217,500	11,100		
lägenheter	41		—	—	15	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	42,800	1,200		
c) Hemman	252		177 $\frac{1}{2}$	111 $\frac{1}{2}$	253	340	4	78	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,674,100	7,600		
d) Jordlägenheter	28		—	—	25	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,600	—		
e) Fiskerier	1		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
f) Verk och inrättningar	2		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100		
																					21,300		
2) Under enskild disposition.																							
a) Hemman	22		9 $\frac{3}{4}$	5 $\frac{1}{2}$	34	6	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103,200	—		
b) Jordlägenheter	221		—	—	183	1	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82,900	7,000		
c) Fiskerier	11		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,800		
d) Verk och inrättningar	53		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52,400		
B. Skatteegendomar.																							
a) Boställen: hemman	4		$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{4}$	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17,000	—		
b) Säterier	22		20 $\frac{1}{2}$	17 $\frac{1}{2}$	23	81	9	18	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	540,800	30,400		
c) Hemman	5,046		3,664 $\frac{1}{2}$	2,460 $\frac{1}{2}$	17,619	4,770	1,204	3,947	412	238	—	—	—	—	—	—	—	—	—	66,631,550	884,400		
d) Jordlägenheter	365		—	—	276	402	—	62	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	362,000	43,200		
e) Fiskerier	16		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10,100		
f) Verk och inrättningar	254		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,308,600		
C. Frälseegendomar.																							
a) Boställen: hemman	2		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,700	—		
b) Säterier och ladugårdar	229		251 $\frac{1}{2}$	230 $\frac{1}{2}$	414	753	2	190	70	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,793,800	193,500		
c) Rå- och rörs- (insockne) hemman	206		63 $\frac{1}{2}$	56 $\frac{1}{2}$	228	61	3	40	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,031,600	200		
d) Hemman (utsockne)	2,441		1,844 $\frac{1}{2}$	1,134 $\frac{1}{2}$	5,984	2,514	467	1,604	256	123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,663,200	836,850		
e) Jordlägenheter	110		—	—	74	305	—	55	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	607,700	26,800		
f) Fiskerier	12		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,500		
g) Verk och inrättningar	74		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,028,600		
D. Andra fastigheter (som ej inräknats härefter).																							
Kyrkor och andra offentliga byggnader	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	493	3,101,810		
Frälseräntor	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	141,600		
Summa	9,675		6,202 $\frac{5}{8}$	4,189 $\frac{3}{8}$	25,414	9,866	2,036	6,099	707	927	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112,204,550	13,718,060		
Deraf fri från bevillning	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,388,300	4,150,510	
II. Städerna.																							
Hela antalet nybygda boningshus 1881—1885.			Mantl.		Antal landerier, jordlotter eller andra brukningsdelar.	Tomter.		Befintliga boningshus 1885.	Verk och inrättningar.	Kyrkor o. andra offentliga byggnader.	Taxeringsvärdet												
			Oförmed- lade.	Nu- varande.		Be- bygda.	Obe- bygda.				å jordar.	å hus och tomter.											
Venersborgs stad	15		—	7 $\frac{3}{4}$	—	396	160	350	18	11	995,050	4,922,750											
Borås "	66		—	7	302	346 $\frac{1}{2}$	47	376	24	14	2,977,900	2,596,800											
Alingsås "	12		—	6 $\frac{1}{2}$	120	197	6	230	8	4	424,400	1,718,300											
Ulricehamns "	—		—	5 $\frac{1}{2}$	65	63	17	82	6	10	366,000	890,400											
Amåls "	27		—	6	—	161	60	233	5	14	342,900	2,042,300											
Summa	120		—	31 $\frac{3}{4}$	487	1,163 $\frac{1}{2}$	290	1,271	61	53	5,106,250	12,170,550											
Deraf fri från bevillning	—		—	—	—	—	—	—	—	10	369,100	1,971,000											

1) Ryttare- och soldattorp inom Väne fögderi, uti inkommen uppgift i klump upptagna till 336, äro inberäknade i ofvanstående summa.

Tab. N:o 4.

EGENDOMAR AF FIDEIKOMMISSNATUR I ELFSBORGS LÄN ÅR 1885.

1. Fideikommissnehafvarens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken.	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal- satt jord.	10. Antal verk och inrättningar.	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					Summa.	å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Friherre E. Haij	Onsjö	Naglun.	—	—	2 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	—	—	125,000	—	1,800	166,800		
	Gäddebäck	Tunhem.	—	—	—	1	—	—	40,000	—	—			
Friherre N. A. Silverschiöld	Koberg	Lagmansered.	—	$\frac{1}{4}$	4 $\frac{1}{2}$	7	—	3	495,600	4,000	—	1,251,400		
	Hede	Mellby.	—	$\frac{2}{3}$	1	6 $\frac{2}{3}$	—	—	272,000	—	1,900			
	Alfhem	Skepplanda.	—	3 $\frac{1}{2}$	—	2 $\frac{1}{2}$	1	2	278,800	34,600	—			
	Velanda	Åsaka.	—	1 $\frac{2}{3}$	3 $\frac{1}{3}$	—	30 $\frac{13}{105}$	2	154,500	10,000	—			
G. J. Olbers	Lunden	Fors.	—	—	—	1	1	—	30,000	—	—	30,000		
Landshöfding C. Treffenberg	Åsbräcka	Åsbräcka.	—	1	—	—	1	2	37,800	6,000	—	43,800		
Löjtnant Sebastian Adelsköld	Öijared med underlydande	Stora Lundby.	—	—	4 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{1}{6}$	12 $\frac{1}{6}$	—	142,800	—	4,300	213,600		
		Skallsjö.	—	—	$\frac{1}{4}$	6 $\frac{1}{4}$		—	—	66,500	—		—	
C. G. von Qvanten	Qvantensborg	Bolstad.	—	—	4 $\frac{1}{2}$	1 $\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	—	303,000	—	—	303,000		
L. R. Silversvan	Ekarebol	"	—	2 $\frac{1}{2}$	—	—	2 $\frac{1}{2}$	—	55,000	—	—	55,000		
C. J. Fr. von Wachenfeldt	Stora Apeluäs	Rousjö.	—	—	1	—	1	2	18,000	1,100	—	19,100		
Enkefru Sofia von Wachenfeldt	Karstorp	"	—	—	—	$\frac{1}{6}$	$\frac{1}{6}$	—	1,500	—	—	1,500		
Daniel Otto von Schedvin	Gälared	Hillared.	$\frac{2}{3}$	—	2	1 $\frac{5}{6}$	3 $\frac{1}{6}$	1	44,200	1,500	—	45,700		
Grefve Henrik Julius Cronhjelm	Broby eller Kransbro	Istorp.	—	—	6 $\frac{1}{2}$	—	7	—	183,000	—	—	195,500		
	Preke	Öxnevala.	—	—	$\frac{1}{2}$	—		—	—	12,500	—		—	
Enkefru Gustafva Fock	Vimle (under Höfröö, Skaraborgs län)	Skölfvene.	—	—	—	$\frac{1}{2}$	1 $\frac{3}{4}$	—	7,400	—	—	25,600		
	Plogskog d:o	Eriksberg.	—	—	—	$\frac{1}{4}$		—	1	3,500	—		—	
	Glömme Östergården d:o	Mjeldruna.	—	—	—	1		—	—	14,700	—		—	
		Summa	2	8 $\frac{2}{3}$	30 $\frac{1}{2}$	32 $\frac{1}{3}$	72 $\frac{1}{4}$	4	11	2,285,800	57,200	8,000	2,351,000	

Tab. N:o 5.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE INHEMSKA AKTIEBOLAG I ELFSBORGS LÄN ÅR 1885.

1. Aktiebolagets namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal- satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	F r ä l s e.					Summa.	å jordbruks- fastighet.	å annan fastighet.	å frälse- ränta.	Summa.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Vargöns fabriks-aktiebolag	Vargöns pappersbruk	Tunhem.	—	$\frac{1}{8}$	—	—	$\frac{1}{8}$	—	1	39,000	901,000	—	940,000	
Önans	Önans fabriker	Trollhättan.	—	—	—	—	—	—	1	—	264,000	—	264,000	
Trollhätte oljeslageribolag	Oljeslageriet	"	—	—	—	—	—	1	1	12,000	50,000	—	62,000	
" pappersbruksbolag	Pappersbruket	"	—	—	—	—	—	1	1	10,000	70,000	—	80,000	
Sjuntorps aktiebolag	Spinneri	Fors.	—	—	—	1	1	—	1	38,000	244,300	—	282,300	

Alafors	"	"	Starrkärr.	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	4 $\frac{1}{2}$	—	1	47,000	302,600	—	349,600
Hedefors	"	Hedefors fabrik	Lerum.	—	—	—	—	—	1	2	15,000	98,800	—	113,800
Hjelmareds	"	Hjelmared	Alingsås landsf.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	3 $\frac{1}{2}$	5 $\frac{3}{4}$	—	3	139,000	6,000	—	145,000
Rydals manufaktur-aktiebolag		Rydal	Seglora.	—	—	2	2 $\frac{1}{2}$	4 $\frac{1}{2}$	—	3	77,400	77,000	—	154,400
Rydboholms fabrikers aktiebolag		Rydboholm	"	—	2 $\frac{3}{5}$	—	1 $\frac{3}{5}$	—	—	2	59,700	5,300	—	—
Mölneby	"	Mölneby Vestergården	Kinnarumma.	—	1 $\frac{3}{4}$	—	$\frac{1}{2}$	5 $\frac{3}{4}$	5	7	67,600	186,000	—	318,600
			Frölunda.	—	2 $\frac{3}{4}$	—	2 $\frac{3}{4}$	—	1	5	107,200	18,200	—	—
			Kulf.	—	$\frac{2}{5}$	—	1 $\frac{1}{5}$	—	—	—	20,100	—	—	—
			Håksvik.	—	—	—	$\frac{1}{5}$	—	—	—	7,700	—	—	—
			Mårdaklef.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	—	1,900	—	—	—
			Svenljunga.	—	$\frac{1}{5}$	1	—	—	—	3	45,000	5,100	—	—
			Ullasjö.	—	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	—	14,000	—	—	—
			Örsås.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	—	6,000	—	—	—
			Refvesjö.	—	$\frac{1}{2}$	—	$\frac{1}{2}$	—	—	—	25,000	—	—	—
			Långhem.	—	$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$	—	—	—	—	25,700	—	—	—
			Tranemo.	—	$\frac{1}{8}$	—	1	13 $\frac{1}{8}$	—	—	25,100	—	—	301,000
Axelfors fabriks-	"	Axelfors	Refvesjö.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	—	—	2	12,000	2,000	—	—
			Örsås.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	—	—	—	2	5,000	20,000	—	—
			Svenljunga.	—	—	—	$\frac{1}{4}$	7 $\frac{1}{4}$	—	—	6,500	—	—	45,500
Dalbergså	"	Rödjan och Åsebro	Bolstad.	—	—	—	—	—	—	4	—	71,500	—	71,500
		Qvarnar m. m.	Erikstad.	—	—	—	—	—	—	—	17,000	50,000	—	67,000
Håfveströms	"	Håfveruds trämassefabrik	Skållerud.	—	$\frac{1}{2}$	—	—	1 $\frac{1}{2}$	—	—	—	—	—	—
Baldersnäs bolag		Baldersnäs	Steneby.	—	3	2 $\frac{1}{2}$	3 $\frac{1}{2}$	—	—	5	338,000	218,200	700	—
			Laxarby.	—	1 $\frac{1}{4}$	—	$\frac{1}{4}$	10 $\frac{1}{2}$	—	3	86,700	46,500	4,000	694,100
Gustafsors fabrikers aktiebolag		Gustafsors	Torrskog.	—	$\frac{1}{3}$	—	—	—	—	1	31,100	125,000	—	—
			Vårvik.	—	2 $\frac{1}{5}$	—	—	—	—	2	12,600	10,000	—	—
			Laxarby.	—	$\frac{1}{4}$	—	4 $\frac{1}{4}$	13 $\frac{1}{4}$	—	2	22,500	9,900	—	211,100
Långeds pappersmassefabrik		Långed	Steneby.	—	—	—	—	—	—	—	—	350,000	—	350,000
Nössemarks handels-aktiebolag			Nössemark.	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	1,000
Bengtfors	"		Ärtemark.	—	—	—	—	—	—	—	—	2,000	—	2,000
Venersborgs gasverks-aktiebolag			Venersborg.	—	—	—	—	—	—	1	—	62,200	—	62,200
Drufvefors aktiebolag			Borås.	—	—	—	—	—	—	2	10,000	116,800	—	126,800
Borås väfveri-	"		"	—	—	—	—	—	—	1	—	63,600	—	63,600
" mejeri-	"		"	—	—	—	—	—	—	1	—	2,300	—	2,300
Ridhus-aktiebolaget i Borås			"	—	—	—	—	—	—	1	—	4,500	—	4,500
Teater-	"		"	—	—	—	—	—	—	1	—	20,400	—	20,400
Alingsås bomullsväfveri-aktiebolag		Tomterna Nos 180, 181, 184, 185, 190—193	Alingsås.	—	—	—	—	—	—	2	—	187,200	—	187,200
" bryggeri-	"	Stadsjord N:o LXV	"	—	—	—	—	—	—	1	1,100	31,100	—	32,200
" fröklängnings-	"	" " XXVIII	"	—	—	—	—	—	—	1	Ej särskildt taxerad år 1885.	—	—	—
" garfveri-	"	" " XXXIV(Lugnet)	"	—	—	—	—	—	—	1	1,000	11,000	—	12,000
" hotel-	"	" " LIX	"	—	—	—	—	—	—	1	5,000	41,000	—	46,000
Ulricehamns folkbanks-	"	Gården N:o 6	Ulricehamn.	—	—	—	—	—	—	—	—	5,000	—	5,000
Sågverks-aktiebolaget Åsunden		Ulricehamns ångsåg	"	—	—	—	—	—	—	—	—	25,000	—	25,000
Ulricehamns sanatorii-aktiebolag			"	—	—	—	—	—	—	2	Ej särskildt taxerad år 1885.	—	—	—
Summa				—	17 $\frac{1}{4}$	6 $\frac{1}{4}$	20 $\frac{2}{5}$	44 $\frac{1}{4}$	9	67	1,330,900	3,704,500	4,700	5,040,100

Tab. N:o 6.

EGENDOMAR TILLHÖRANDE FRÄMMANDE MAGTERS UNDERSÅTAR I ELFSBORGS LÄN ÅR 1885.

1. Främmande magters och undersåtens namn.	2. Egendomens namn.	3. Belägenhet. Socken (stad).	4. 5. 6. 7. M a n t a l.				8. Summa.	9. Antal utjordar, ängar o. d. ej i mantal satt jord.	10. Antal verk och inrättningar (fastigheter i städer).	11. 12. 13. 14. Taxeringsvärdet (i kronor)				
			Krono.	Skatte.	Fr ä l s e.					Summa.	å jordbruksfastighet.	å annan fastighet.	å frälse-ränta.	S u m m a.
					Säterier, ladugårdar, rå och rör.	Allmänt frälse.								
Joh. Spörch, Norge	Ångsåg	Nössemark.	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	—	—	
Laurens & Söner, d:o	"	Ed.	—	—	—	—	—	1	—	15,000	—	—	—	
J. Bulgaard & Son (Moss), d:o	Knipans ångsåg	"	—	—	—	1 1/2	—	1	200	6,000	—	—	—	
Frederikshalds Saagbrugsforening, d:o	Olasbyn, vestra	Nössemark.	—	1/2	—	—	—	—	36,200	—	—	—	—	
	Såg	Håbol.	—	1/2	—	—	—	—	12,000	—	—	—	—	
	Hafden, stora	Torrskog.	—	—	—	1	—	1	62,900	10,000	—	—	—	
		Steneby.	—	—	—	1 3/4	—	—	36,000	—	—	—	193,300	
Jens Jensen, Danmark	Hyndarp, lilla	Mårdaklef.	—	1/2	—	—	—	1	3,900	500	—	—	4,400	
Hertigen af Augustenburg, Tyskland	Gräfsnäs	Erska.	—	—	1	6 1/2	—	—	360,400	—	—	—	—	
E. Albert, d:o	Strömsberg	Naglun.	—	—	—	1/2	—	1	20,000	40,000	—	—	420,400	
Fr. W. Stoddard, Stor-Britannien	Bryngesnäs	Alingsås landsf.	—	1/2	—	—	—	—	133,000	—	—	—	—	
	Stadjord, N:o I—V, Skår..	Alingsås stad.	—	—	—	—	—	1	51,500	—	—	—	184,500	
		Summa	—	2 1/2	1	8 3/4	—	7	716,100	86,500	—	—	802,600	

Tab. N:o 7.

BRANDFÖRSÄKRINGS-INRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I ELFSBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp		10. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					11. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		12. Anmärkingar.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	Antal.	Antal.	
Väne fögderl.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.	Öre.	Antal.	Antal.	
1. Flundre härads brandförsäkringsbolag.	1863	209.48	35	2,876	356.50	669.59	—	1,913,030	—	—	20	—	—	—	4	1)
2. Ale härads d:o.	1860	19,400	700	15,400	3,000	1,700	—	5,800,000	3	3	3	15	10	—	10	
3. Tunhems pastorats d:o.	1861	10,532.70	493.46	9,970.24	919.50	1,500.81	5,300	3,645,895	10	—	20	—	—	—	5	2)
4. Vassända pastorats (Venersborgs landsförsamling) d:o.	1862	5,956.85	121.84	5,151.74	450	913.07	46,180	879,850	5	5	35	15	5	—	2	3)

5. Vätle härads d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1864	12,813	—	6,903	550	5,360	—	2,150,000	10	20	10	10	10	—	4	
Kullings fogderi.																	
6. Herrljunga pastorats brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom }	1867	3,890	—	{ 3,555 3,255 }	563	3,437	—	{ 456,645 503,363 }	10	10	10	10	10	—	7	4)
7. Lena pastorats och Långareds sockens d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1868	2,924	—	{ 500 228 }	1,896	310	159,050	{ 1,862,200 }	5	—	—	5	—	—	2	5)
8. Alingsås pastorats d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1867	7,707	—	1,622	914	22,850	135,900	{ 1,521,675 }	10	10	10	10	10	—	3	6)
9. Björke pastorats (inkl. Hofs och Mollasöcknar) d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1865	1,874 ⁸⁷	905 ²⁷	{ 1,149 ⁹¹ 742 ⁷⁰ }	708 ⁸⁹	—	{ 27,550 20,000 }	{ 850,250 690,860 }	5	5	5	5	5	2	3	7)
		1865	1,488 ⁴⁵								5	5	5	5	5	2	
10. Eriksbergs pastorats (inkl. Ora, Hellestads, Alboga och Odsöcknar) d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1867	5,170	159 ⁸⁴	4,487 ⁸⁰	452 ⁸⁸	667 ²⁹	—	960,180	{ 10 10 }	15	10	15	5	—	14	8)
11. Närunga pastorats (inkl. Landa socken) d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1869	2,295	—	2,050	1,851	—	—	{ 672,625 807,205 }	5	5	5	10	—	1	12	
		1869	2,760	—	1,226						5	5	5	10	—	5	
12. Toarps, Espereds och Dannicke socknars d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1866	2,440	21	14	613	14,612	{ 20,130 29,250 }	{ 699,560 443,650 }	20	20	20	20	20	—	—	9)
13. Hellestads pastorats, Kärråkra sockens och Döfve bys d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1866	3,612	—	{ 2,280 1,024 }	244	64	{ 10,500 8,300 }	{ 654,000 541,500 }	—	13	20	—	—	3	4	10)
14. Torpa och Brämhults socknars d.o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1882	4,773 ²⁰	—	390 ⁵⁰	582 ³⁸	4,201 ⁸²	{ 21,900 8,100 }	{ 577,800 }	—	20	20	20	20	1	2	11)
15. Fristads-Gingri brandstodsbolag, omfattande Fristads och Gingri socknar.	{ Fast egendom Lös egendom }	1880	3,314 ⁸⁷	—	224	125	2,965 ⁸⁷	21,600	799,750	{ 10 10 }	10	14	10	—	—	1	12)
Marks fogderi.																	
16. Seglora pastorats brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom }	1869	—	2,469	540	268	9,307	10,810	285,030	—	—	—	—	—	—	4	
		1869	—	—	352	—	—	11,120	290,810	—	—	—	—	—	3		
17. Torestorps pastorats brandstodsbolag, med undantag af den del af Oxabäcks socken Skänkingen, som tillhör Kinds härad.	{ Fast egendom Lös egendom }	1871	1,612	80	1,235	192	649	{ 43,000 32,000 }	{ 372,000 296,000 }	10	10	10	10	10	4	3	
		1871	1,421	60	1,003	104					10	10	10	10	10	6	
18. Sättila pastorats brandstodsbolag.	{ Fast egendom Lös egendom }	1849	8,330	54	8,030	280	152	{ Häröfver föres ej särskild förteckning för hvarje år. }	1,600,000	—	13 ⁵	5	10	18	—	7	13)
										—	13 ⁵	5	10	18	—		
19. Berghems d:o d:o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1866	661 ⁸⁰	32 ³⁷	—	85	2,423 ²¹	{ 159,225 171,525 }	{ 159,225 171,825 }	—	—	—	10	10	—	—	14)
										—	—	—	10	10	—		
20. Istorps d:o d:o.	{ Fast egendom Lös egendom }	1867	—	491 ²⁵	{ 1,943 ⁵⁰ 91 }	50	11,935 ²⁶	500	662,500	—	—	—	—	—	2	2	
										—	—	—	—	—	2		

Tab. N:o 7. (Forts.) BRANDFÖRSÄKRINGS-INTRÄTTNINGARNES VERKSAMHET I ELFSBORGS LÄN ÅREN 1881—1885.

1. Inrättningens namn och verksamhetsområde.	2. År, då verksamheten börjat.	3. Influtna försäkringsavgifter (eller utdebiterade belopp). 1881—1885.	4. Öfriga inkomster. 1881—1885.	5. Utbetalda brandskadeersättningar. 1881—1885.	6. Öfriga utgifter. 1881—1885.	7. Befintliga fonder eller tillgångar vid slutet af år 1885.	8. Försäkringsbelopp		9. Utdebiteringsgrund. Utdebiterade öre för hvarje 100 kr. ansvarighetsbelopp.					10. Eldsvådor, för hvilka under 1881—1885 utbetalts ersättning		11. Anmärkingar.
							teknadt under loppet af år 1885.	qvarstående vid slutet af år 1885.	1881.	1882.	1883.	1884.	1885.	endast för fast eller lös egendom.	både för fast och lös egendom.	
21. Bollebygds härads brandstodsbolag. { Fast egendom Lös egendom	1863	Kr. 7,057 ⁰²	Kr. 2,006 ³²	Kr. 4,413 ⁸⁰	Kr. 1,328 ⁴⁷	Kr. 11,823 ⁴⁸	—	Kr. 1,792,000	10	10	5	10	10	—	5	
22. Sandhults o. Hedareds socknars d:o. { Fast egendom Lös egendom	1862 1862	549 549	149 149	1,000 764	57 57	3,000 2,137	— —	250,000 225,480	5 5	5 5	5 5	5 5	5 5	1 2	3	
23. Bredareds sockens d:o. { Fast egendom Lös egendom	1867 1867	400 195	— —	— —	— —	2,500 1,298	2,650 5,250	88,675 147,050	5 5	5 5	5 5	5 5	5 5	— —	—	
24. Fristads och Gingri socknars d:o. { Fast egendom Lös egendom	1881 1881	2,000 1,323	104 102	114 112	112 100	1,800 1,200	— —	380,000 369,750	5 5	5 5	7 7	5 5	5 5	1 1	2	
25. Vänga o. Tämta d:o d:o. { Fast egendom Lös egendom	1868 1868	521 409	— —	— —	90	1,946 1,736	11,370 7,190	181,880 162,330	4 4	4 4	4 4	4 4	4 4	— —	—	
Kinds fögderi.																
26. Böne pastorats brandstodsbolag. { Fast egendom Lös egendom	1881	6,373 ⁹⁹	—	4,243 ³³	550	1,482 ⁵⁹	1,284,020	1,284,020	10	10	10	15	10	2	3	15)
27. Hösna pastorats d:o. { Fast egendom Lös egendom	1868	—	2,411 ⁷²	522 ⁸⁵ 624	181	8,171 ⁴⁵	—	470,020	—	—	—	—	—	3 3	—	16)
28. Västra Redvägs d:o. { Fast egendom Lös egendom	1881	7,710 ⁵⁵	291 ⁴⁹	2,641 ⁶⁶	554 ²³	5,093 ⁶⁹	11,700	1,592,400	—	—	—	—	—	3	3	
29. Norra Kinds d:o. { Fast egendom Lös egendom	1868 1868	8,200 5,300	4,150 —	6,853 4,075	1,286 —	18,024 —	60,000 20,500	1,600,150 1,169,000	10 10	10 10	10 10	10 10	10 10	2 1	17	
30. Dalstorps pastorats enskilda d:o. { Fast egendom Lös egendom	1868 1868	1,887 —	1,400 —	499 ⁵⁰ 1,126 ⁵⁰	193 —	4,674 —	499,295 275,905	499,295 275,905	5 5	5 5	5 5	5 5	5 5	1 1	7	
31. Mjölbackes d:o d:o d:o. { Fast egendom Lös egendom	1866	2,084	687	1,615	386	1,964	—	407,260	10 10	10 10	10 10	10 10	10 10	2 —	4	17)
32. Svenljunga d:o d:o d:o. { Fast egendom Lös egendom	1863	4,307	750	2,700	460	9,850	6,400	680,000	15 15	15 15	15 15	15 15	15 15	— —	3	18)
33. Kalfs d:o d:o d:o. { Fast egendom Lös egendom	1863	6,855 ⁹⁰	2,549 ¹¹	5,487 ³⁸	613 ⁵²	11,758 ⁸⁸	44,440	1,645,420	2	7½	5	9	20½	—	17	19)
34. Tranemo pastorats och Månstads sockens gemensamma d:o. { Fast egendom Lös egendom	1863	3,046 ⁷⁵	3,066 ³³	2,755 ³⁷	592 ³¹	11,957 ⁴⁹	11,310	869,490	5	5	5	—	10	5 5	1	20)

Sundals fögderi.																	
35. Bolstads pastorats d.o.	Fast egendom	1868	1,230	—	730	—	—	50,000	1,600,000	8	8	8	8	8	8	8	
	Lös egendom	1868	530	—	279	—	2,053	18,000	600,000	—	—	—	—	—	—		
36. Frändefors pastorats gemensamma brandstodsbolag med verksamhetsområde: Frändefors, Brålanda och Rys socknar.	Fast egendom	1863	7,445	2,325	6,007	3,140	623	—	594,950	15	15	15	—	—	7	10	21)
	Lös egendom																
37. Frändefors sockens enskilda brandstodsbolag.	Fast egendom	1849	4,481	317	3,837	564	397	3,985	1,826,150	19	19	7	7	7	—	5	22)
	Lös egendom																
38. Nordals härads d.o d.o.	Fast egendom	1861	6,555	—	3,936	2,017	442	135,070	3,325,220	10	—	—	10	—	—	11	23)
	Lös egendom									10	—	—	10	—			
39. Färgelanda och Torps pastorats brandstodsbolag.	Fast egendom	1867	8,737 ¹³	—	9,589 ⁹⁹	613 ⁰⁶	7,757 ⁶⁸	65,650	1,641,935	10	10	10	10	10	—	8	24)
	Lös egendom									10	10	10	10	10	—		
40. Högsätters, Rennelanda och Lerdals socknars brandstodsbolag.	Fast egendom	1864	3,361 ⁹⁸	—	3,157 ⁴⁵	447 ⁵⁶	56 ⁹⁷	2,190	1,056,220	—	20	—	—	15	—	7	
	Lös egendom																
41. Råggårds och Jerbo socknars enskilda d.o.	Fast egendom	1862	820	—	505	—	—	—	312,810	—	20	20	—	—	2	5	
	Lös egendom	1862	580	—	850	45	—	—	248,495	—	20	20	—	—	3		
Vedbo fögderi.																	
42. Tössbo härads d.o.	Fast egendom	1847	14,045	630	9,493	754 ²⁵	1,216 ⁷⁷	187,510	4,857,430	5	—	—	—	26	5	3	25)
	Lös egendom																
43. Vedbo härads d.o. omfattande Vedbo härad.	Fast egendom	1863	5,537	—	5,340	1,855	—	216,200	2,845,830	2	7½	5	4	7	2	7	
	Lös egendom	1863	5,537	—	2,024	1,855	—	120,400	2,136,710	2	7½	5	4	7	10		
44. Vedbo härads Östra brandstodsbolag, omfattande Årtemarks och Steneby pastorater, Laxarby, Vårviks, Torrskogs och Nössemarks socknar samt den s. k. Vedboräppen.	Fast egendom	1862	2,107 ⁴⁷	128 ⁴⁸	1,091 ⁹⁹	2,171	421 ⁷⁶	46,420	2,013,560	2	2	3	2	2	2	5	26)
	Lös egendom	1862	1,589 ⁴⁸		140 ⁶⁸			127,720	1,632,940	2	2	3	2	2	1		
Venersborgs stad.																	
45. Brandstodsbolaget för landet inom Elfsborgs län och Dalsland.	Fast egendom	1841	279,531	4,020	262,354	43,793	123,300	2,455,950	19,996,750	18	20	16	16	8	—	191	
	Lös egendom							1,851,900	12,857,800								
Summa			504,041 ⁴⁹	30,858 ⁹⁸	428,380 ⁸⁹	78,020 ⁵⁵	320,402 ⁶⁸	8,462,965	103,027,723	—	—	—	—	—	125	414	

A n m ä r k n i n g a r .

1) Brandstodsåret börjar den 14 mars. — 2) D:o d:o d:o. — 3) D:o d:o d:o. — 4) Räkenskapsåret börjar den 14 mars. — 5) Räkenskapsåret är kalenderår. — 6) D:o d:o d:o. — 7) Räkenskapsåret börjar den 14 mars. — 8) D:o d:o d:o. — 9) Toarps och Espereds socknar belägna i Ås härad, Dannicke socken i Kinds fögderi. — 10) Ås härad. — 11) Brämhults socken belägen inom Ås härad och Torpa socken inom Vedens härad. — 12) Gingri socken belägen inom Ås härad och Fristads socken inom Vedens härad. — 13) Under 1882 utdebiterades dessutom in natura 1,350 kronor. Vid 1881 års början fanns en mindre kassabehållning. För fast och lös egendom lika afgift. — 14) Räkenskapsåret börjar den 1 november. — 15) Fast och lös egendom gemensamt. — 16) Utdebitering har ej egt rum under perioden. — 17) Alla afgifterna afse både fast och lös egendom sammanräknade. — 18) D:o d:o. — 19) Inga reassuranser förekomma. Brandstods- och räkenskapsåret räknas från den 14 mars till samma dag påföljande året. — 20) D:o d:o. — 21) Räkenskaperna uppgöras vid hvarje års slut. — 22) Räkenskapsåret utlöper hvarje 14 mars. Ansvarighetsbeloppet är det i 8:de kolumnen angifna, men uppgift om hvad häraf belöper sig särskildt för fast och särskildt för lös egendom har icke kunnat erhållas af antydd orsak, att bokföringen är inrättad endast för hvarje försäkringsbrefs sammanslagna värde. — 23) Brandförsäkringsåret räknas från den 14 mars. — 24) Tvenne eldsvådor ytterligare skedde, uppgående till 962 kronor 56 öre, men hvilka ännu icke i bolagsstämma behandlats. — 25) Räkenskapsåret tager sin början den 14 mars. Den fasta och lösa egendomens försäkringssumma förhålla sig till hvarandra som 5 till 3. — 26) Räkenskapsåret slutar den 14 mars. Delegarnes ansvarighet till bolaget utgjorde den 14 mars 1886: för fast egendom 2,071,760, för lös egendom 1,636,890, summa 3,708,650 kronor.

Tab. N:o 8.

FROMMA STIFTELSE, STIPENDIIFONDER, PENSIONSANSTALTER, SJUKKASSOR OCH DERMED JEMFÖRLIGA
INRÄTTNINGAR I ELFSBORGS LÄN ÅR 1885.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
A. Å landsbygden.								
<i>Väne fögderi.</i>								
1. Lilla Edets sjukkassa.	Att vid sjukdomsfall meddela sjukhjälp, samt begravningshjälp vid medlems död.	—	—	17	670	2,061 ⁵¹	Styrelse, vald för år.	
2. Enkefru Bergs fond.	Understöd åt fattige, hufvudsakligen under Näs.	Enkefru Berg.	1856 i maj	5	200	4,000	Kommunalnämnden.	
3. Näs konsumtionsförenings begravningsfond.	Hjälp åt efterlevande vid dödsfall.	Konsumtionsförenings medlemmar.	1871 i jan.	6	175	1,830	Styrelse af 4 personer.	
4. Rönnowska donationen.	Underhåll af Näs skola i Skallsjö socken, jemte aflöning åt läraren derstädes.	J. Rönnow, handlande i Göteborg.	Okändt.	—	—	13,200	Skolrådet i Skallsjö.	
5. Skallsjö sjuk- och begravningshjälpförening.	Att vid sjukdom och dödsfall bibringa medlemmarna hjälp och understöd.	Medlemmarne i föreningen.	1878 ²⁹ / ₁₂	21	435	475	Styrelse af 7 personer.	
6. Trollhätte bergsmanskassa.	Att bispringa nödlidande i Tunhems gäll.	Gust. Sandberg, kamrerare.	1809	1	22 ⁸²	380 ²⁷	Kyrkorådet i Vestra Tunhem.	
7. Doktor Carl Rinmans donationsfond.	Till pauvres honteux.	C. Rinman, distriktaläkare.	1879 ³ / ₄	3	400	9,682 ²⁴	Bruksförvaltaren Andersson.	
8. Öfverste Ericsons donationsfond.	Att bereda premier åt fattiga skolbarn.	Öfverste N. Ericson.	1867	12	60	1,000	Skolrådet i Vestra Tunhem.	
9. Sandbergiska kyrkovärningskassan.	Att uppvärma Vestra Tunhems kyrka.	Civilingeniör Christer P. Sandberg.	1876 ²⁴ / ₁₂	—	—	1,016 ⁷¹	Pastor och kyrkovårdar i Vestra Tunhem.	
10. Niklassonskatornbyggnadskassan.	Till blifvande tornbyggnad i Vestra Tunhem.	Hemmansåbon J. Niklasson.	1877	—	—	1,763 ²³	D:o d:o.	
11. Öfverste Ericsons donation.	Att understödja arbetare.	Öfverste N. Ericson.	1867	12	60	1,000	Fattigvårdsstyrelsen på Trollhättan.	
12. Patron Holms d:o.	Att understödja arbetare vid Mekaniska Verkstaden, Trollhättans kyrka, förstärkande af öfverste Ericsons fond, pauvres honteux, lifränta åt 20 fattiga barn m. m.	C. O. Holm, delegare i Mekaniska Verkstaden å Trollhättan.	1881	—	1,100	80,933		
13. Östads barnhus.	Fattiga barns uppfostran.	Kommerserådet N. Sahlgren.	1774	78	9,833 ⁶³	309,360	Disponent friherre J. Alströmer.	1)
14. Björke skolkassa.	Till folkskolans behof, till hvilken enligt testators vilja lemnas 6 tunnor råg och 6 tunnor korn.	J. Vennerberg, kollektör.	1801	—	151 ²⁰	2,000	N. Björke skolkassa.	
15. S. E. Olssons donationsfond.	Att understödja fattiga skolbarn.	Gästgifvaren S. E. Olsson.	1872	—	120	2,000	Gerdhems skolråd.	
16. Lindströmska donationsfonden.	Att bespisa och bekläda fattiga skolbarn inom Angereds socken.	Handlanden G. Lindström från Göteborg.	1850 ¹⁹ / ₁₀	40	600	10,000	Skolrådet i Angered.	
17. Bergqvistskapremiefonden.	Premier till 2 fattiga skolbarn i Angereds socken för flit och större kunskapsmått.	A. Bergqvist, f. d. gästgifvare på Agnesberg.	1874 ⁴ / ₈	2	18	354 ⁰⁷	D:o d:o.	
18. Fossbergiska donationen.	Till behöfvande, fattigvården ej tillhörande personer i Angereds socken.	G. Fossberg, komminister.	1857 ⁶	25	396	6,600	Kommunalnämnden i d:o.	
19. D:o d:o.	D:o d:o	D:o	"	6	189	3,154 ¹⁴	D:o i Bergjum.	
<i>Kullings fögderi.</i>								
20. Sven Perssons donationsfond.	Vid jul och midsommar utdelas räntan till Tärby sockens mest behöfvande fattige.	Afidne hemmansegaren Sven Persson.	Omkring år 1831.	2	9	150	Tärby sockens fattigvårdsstyrelse.	
21. A. P. Ehrenqvists donation.	Understöd och uppmuntran till fattiga skolbarn.	Länsman A. P. Ehrenqvist.	—	11	30	500	Skolrådet i Hällstads socken	
<i>Marks fögderi.</i>								
22. Rabeska donationsfonden.	Räntan utdelas till 10 fattige.	Prosten Reinh. Rabe.	1865 ²⁷ / ₆	10	30	500	Ordföranden i Sätilla kommunalnämnd.	2)
23. Bursellska d:o.	" " till komministrars enkör och barn.	Kathar. Bursell, komministerenka.	1850 ¹⁰ / ₄	1	150	3,000	D:o d:o.	2)
24. Fritala mekaniska väfveris sjukkassa.	Att åt arbetare vid väfveriet bereda hjälp till läkarevärd och medicin.	C. W. Borsén, f. d. verk-mästare.	1875 ¹ / ₂	321	636	443	Fabriköfreståndaren.	3)

25. Rydals understödsfond.	Att bereda understöd åt arbetare, som deraf äro i behof.	A. N. Håkansson, fabriks-egare.	—	—	500	10,000	Rydals bolag.	
26. Sethelii donationsfond.	Skolors och fattiga barns i skolåldern understöd.	Borgmästaren Herman Sethelius.	1777 ⁶ / ₅	Skolor och barn.	537 till Hyssna och 781 till Sätla.	7,382	Sysselman i Setheliska fonden.	2)
27. Torellska fonden.	Räntan användes till folkskoleväsendet i Sätla socken.	Prosten O. M. Torell.	1845 ¹⁶ / ₅	?	71	1,060	D:o d:o.	
28. Paulsonska d:o.	Skolors understöd.	Prosten Paulsson.	1871 ⁷ / ₂	3 lärare.	400, deraf 100 till skolmaterial.	1/2 mtl Karstorp, 1/2 d:o Sjöby, 5 tunnland jord i Istorp och 8,000 kronor.	Uppgift saknas.	4)
29. Frölichska d:o.	Att bereda skolundervisning och hjälp åt fattiga skolbarn.	G. A. Frölich, häradskrifvare.	1827 ²¹ / ₆	?	243	25,548 ¹³ / ₁₃	Pastor, kronofogden, häradskrifvaren och 2 fastighets-egare i Istorps socken.	
30. Hultmanska donationsfonden.	Fattiga skolbarns underhåll och lärdom.	Joh. Hultman, lektor i Göteborg.	1822 ¹¹ / ₁₁	162	1,016 ⁸³ / ₈₃	16,780	Pastor och kyrkoråd.	
31. Kulgrafska donationen.	Understöd åt fattige och åldrige medlemmar af Torpa församling.	Hemmansegaren Johannes Olofsson i Kulgraf.	1862 ¹⁶ / ₁	12	120	2,000	Torpa fattigvårdsstyrelse.	
<i>Kinds fögderi.</i>								
32. von Braunska donationsfonden.	Understöd åt de fattigaste i Liareds och Kylingareds församlingar.	D. B. J. von Braun, major.	1868 ¹¹ / ₂	13	55	1,000	Pastor samt kyrkovårdar.	
33. Holmbladiska donationen.	Utdelning åt fattige, som ej åtnjuta fattigunderstöd, inom Åsarps, Kölabys och Solberga socknar.	Kyrkoherden H. Holmblad.	1871 ⁸ / ₅	30	39 ¹⁴ / ₁₄	716 ⁶⁷ / ₆₇	Pastor och kyrkovårdar inom Åsarps och Kölabys socknar samt Solberga fattigvårdsstyrelse.	
34. And. Abrahamssonska donationsfonden.	Understöd åt de mest behöfvande i Kylingareds socken.	And. Abrahamsson fr. Hallen, hemmansegare.	1864 ¹⁷ / ₃	5	10	200	Ordföranden i kommunalstyrelsen.	
35. Kylingareds sockens nödhjelpskassa.	Understöd åt nödställda personer.	Kylingareds kommun.	1881	—	—	537 ⁴⁸ / ₄₈	D:o d:o.	
36. Pfeiff-Stedtska donationen.	Beklädnadshjelp åt fattiga nattvardsbarn, synnerligast från Årås gods.	Friherrinnorna Pfeiff o. Stedt.	1882 ¹⁴ / ₅	2	9 ⁶⁰ / ₆₀	415	D:o d:o.	
37. Winbomska d:o.	Till understöd åt behöfvande, som ej åtnjuta fattigunderstöd.	Domprosten Joh. Winbom.	1817 ¹ / ₆	11	30	500	Kommunalnämnden i Vists s.n.	5)
38. Browllska d:o.	Till d:o d:o d:o d:o.	Handlanden Aron Browall.	1850 ¹⁴ / ₃	10	18	300	Kyrkovårdarne i d:o d:o.	6)
39. Sahlbergiska d:o.	Till d:o åt d:o qvinnor, som ej d:o d:o.	Mlle Maria B. Sahlberg.	1881 ⁴ / ₉	8	12	200	Kommunalnämnden i d:o d:o.	7)
40. Eva Jonsdotters d:o.	Till d:o åt d:o, som ej d:o d:o.	Landtbrukare-enkan Eva Jonsdotter.	1860 ³⁰ / ₁	6	8	133 ³³ / ₃₃	D:o d:o.	8)
41. Brundinska d:o.	D:o d:o d:o.	Landtbrukare-enkan Karolina Brundin.	1874 ⁵ / ₁₀	11	15	250	D:o d:o.	8)
42. Gabr. Bergendahls donation.	Att lindra nöden för fattige inom Bergendahlska släkten m. fl.	Fanjunkaren Gabr. Bergendahl.	1880 ¹⁰ / ₉	166	1,512	38,910	Pastor i Långhem samt 4 ledamöter från Långhems, Södra Åsarps och Månstads socknar.	
43. Svenljunga sjukhus.	Att bereda läkare- och sjukvård åt inom Svenljunga provinsialläkare-distrikt boende sjuke.	Handl. A. Jönsson i Bredgården jemte bidrag från handl. A. Hansson i Mölnaby och H. Almqvist i Svenljunga samt prosten V. H. Ström.	1864 ⁴ / ₁₂	52	2,413 ³⁸ / ₃₈	22,500	Direktion, som väljes inför Kinds häradsrätt.	9)
44. Sernmarkska donationen.	Utdelning åt fattige studerande eller skolbarn inom Fifered, Böne, Knätte, Kylingared och Liared.	Prosten A. Sernmark.	1810 ¹⁸ / ₄	45 skolbarn.	60	1,000	Pastor i Böne med socknemän.	
<i>Sundals fögderi.</i>								
45. Renströmska fonden.	"Till någon välgörande och nyttig inrättning inom Bolstads socken", hvarjemte en del af räntan må, enligt testators föreskrift, utdelas till behöfvande.	Grosshandl. Sven Renström i Göteborg.	1867 ²⁷ / ₅	4	80	11,677 ⁴¹ / ₄₁	Pastor och 3 styrelseledamöter.	
46. Dahlborgska donationen.	"Till fader- och moderlösa barns undervisning i kristendom".	Hemmansegaren Joh. Dahlborg.	1848 ⁷ / ₁	—	—	928 ⁰¹ / ₀₁	Kommunalnämnden i Grinstads socken.	
47. Engeleke'ska donat:n N:o 1.	Låns utlemnande till sådana jordbrukare, som deraf äro i behof till utsäde. Räntan skall till skänks utdelas mellan nödlidande.	Godsegaren Carl J. Engeleke.	1844 ²⁹ / ₂	socknens 10 rotar.	15 tunnors hafre.	80 tunnors hafre.	Kommunalnämnden i Gestads socken.	
48. " " N:o 2.	Räntan utdelas såsom understöd åt behöfvande.	D:o.	" ²⁵ / ₅	16 6 tr 8 kappar hafre.	80 tunnors hafre.	29 kappar hafre.	3 styrelseledamöter.	
49. Fryxell-Langensköld'ska stiftelsen.	Pensioner till blygsamt fattige ståndspersoner samt stipendier till studerande ynglingar.	Fru Margareta Fryxell, född Langensköld.	1840 ²⁰ / ₁	209	6,679	301,354 ²⁰ / ₂₀	En direktion och kamrerare.	10)

Tab. No 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1. Stiftelsens namn.	2. Stiftelsens ändamål.	3. Stiftarens namn och yrke.	4. Stiftelsens år och dag.	5. Utdelning år 1885		7. Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	8. Stiftelsen förvaltas af:	9. Anmärka.
				till antal personer.	af nedanstående hela belopp. Kronor.			
50. Friedenreich-Warbergiska fonden.	Till understöd af fattiga fruntimmer.	Öfverstelöjtnant C. A. Warberg och hans hustru, M. E. Friedenreich.	1848 ⁶ / ₁₁	19	1,525	35,800	Direktionen för Fryxell-Langsköld'ska stiftelsen.	
51. Konung Carl Johans gåfva.	Till de fattige.	Konung Carl XIV Johan.	1841 ²⁵ / ₂	Fattigkassan.	43 ²⁰	720	Fattigvårdsstyrelsen i Torps socken.	
52. Fru Elisabet Svenskes d:o.	Till d:o.	Elisabet Svenske, född von Proschwitz.	1844 ¹⁸ / ₁	6	6	100	D:o.	
53. Bruksförvaltaren F. C. Rinmans d:o.	Till d:o.	Bruksförvaltaren F. C. Rinman.	1879 ⁹ / ₄	1	35	117 ⁰²	D:o.	
54. Hedrenska donationsfonden.	Att understödja mindre bemedlade, men till fattigförsörjning ej hörande gamla och sjukliga personer.	Enkefru prostinnan Maria Kajsa Hedrén.	1843 ³⁰ / ₉	17	78	1,566 ⁷⁹	Kommunalstyrelsen.	
55. Stigens sjuk- och begravningskassa.	Sjuk- och begravningshjälp.	Fabrikaföreståndaren Hj. Andersson.	1884 ¹² / ₁	3	16	334 ⁵⁵	Sex styrelsemedlemmar.	11)
56. Holmdorffska donationen.	Inköp af katekeser och nya testamenten åt behöfvande litiga barn inom Rennelanda socken.	Kaptenen Gust. Holmdorff o. hans fru, Fredrika Sofia, född Stael von Holstein.	1834 ³⁰ / ₈	12	12 ⁹⁶	277 ⁵²	Pastor och kyrkovård.	
<i>Vedbo fögderi.</i>								
57. Enkefru Anna Maria Åbergs donation till Sjöviks underlydande.	Att efter behof tilldela hjälp åt ålderstigne personer samt värplösa barn bland underlydande å hemmanet Sjövik i Amåls socken.	Enkefru Anna Maria Åberg.	1839 ¹⁴ / ₈	15	174	2,900	Ludvig Åberg i Göteborg.	
58. Bågenholmska fonden.	Att lemna understöd åt sådana personer inom Dals-Eds pastorat, som icke åtnjuta fattigvård, men ändock befinna sig i knappa omständigheter.	Enkefru Rosa Carlén från Stockholm.	1875 ¹⁷ / ₅	42	330	5,500	Pastor och kommunalnämnden i Dals-Eds socken.	
59. Svinhufvudska stiftelsen.	Halfva räntan utdelas till någon fattig person med många barn och andra hälften till ett par fattiga personer af allmogen.	Kapten C. M. Svinhufvud.	1818 ¹⁸ / ₂	2	180	3,000	En direktion.	12)
60. Ugglas donation.	Räntan utdelas till fattiga skolbarn.	Brukspatron C. F. Ugglå.	1826 ¹¹ / ₁₁	57	360	9,000	Skolråden.	13)
61. Maria Kajsa Jakobsdotters donation.	Till Ödskölds folkskola.	M. C. Jakobsdotter.	1879 ¹⁰ / ₇	9	90	1,500	Skolrådet.	
62. And. Anderssons fr. Asketreten donation.	Till boställe åt Ödskölds församlings klockare samt till fattiges och fattiga barns underhåll, uppfostran, vård och undervisning inom nämnda socken.	Hemmansegaren And. Andersson.	1878 ¹⁸ / ₅	—	—	18,900	Särskild komité.	14)
			Summa	—	1,509	31,526 ⁷⁵	994,695 ⁶⁹	
B. I Venersborgs stad.								
1. Gudmund Sandmarks stiftelse.	Att anskaffa sunda och tjenliga bostäder åt åldriga personer af arbetsklassen inom staden.	Gudmund Sandmark, regementsläkare.	1850 ²⁰ / ₄	—	—	43,303 ⁶²	Stadens drätselkammare.	
2. Drottning Lovisas skyddsförening.	Att lemna skydd och vård åt vanartiga barn.	Åtskilliga personer inom Venersborgs stad o. omnejd.	1861 ²⁹ / ₁	27	1,283	26,538	En styrelse af ordförande och 6 ledamöter.	
3. Venersborgs barnhem.	Att bereda bostad, föda, vård och undervisning åt fattiga minderåriga barn, hvilkas föräldrar om dagarne hafva arbete utom deras hem.	Skeppsredaren C. J. Andersson m. fl. personer.	1874 ⁴ / ₉	40	—	10,000	En styrelse.	15)
4. Gyllenheimska stiftelsen.	Att lemna stipendier och bidrag till barn i stadens folkskola.	E. G. Gyllenheim, generalauditör.	1824 ⁶ / ₁₀	72	1,640	9,652 ⁵⁰	En styrelse af 3 personer.	16)
5. C. J. Rybergiska fonden.	Att bereda pension åt fattiga enkor efter handlande och handverkare inom staden.	Carl Joh. Ryberg, värdshusidkare.	1875 ¹⁶ / ₁₀	11	600	10,359	Stadens drätselkammare.	
6. Ekmanska, Forssellska, Larssonska, Wennbergiska stipendiefonden.	Utdelning af stipendier.	Obekant. Handlingarna förmodligen förstörda vid stadens brand 1834.	—	1	6	133	Läroverkskollegium.	
7. Subskriptionsstipendiet.	Räntan utdelas till en eller flere lärjungar.	Beloppet insamladt.	1845 ²¹ / ₅	2	60	1,199	D:o.	
8. Rektorsstipendiet.	Räntan utdelas till en lärjunge.	Rektor C. S. Hultström.	1846 ⁵ / ₉	1	11	232	D:o.	
9. Sällskapet P. B:s stipendiefond.	Halfva räntan utdelas till en lärjunge.	Insamladt inom Sällskapet.	1863 ¹⁰ / ₁₁	1	15	666	D:o.	
10. 1865 års Sällskapsfond.	En del af räntan utdelas till en eller flere lärjungar.	Samladt genom sällskapspektakel.	1865 ²⁰ / ₃	1	20	865	D:o.	
11. Hultströmska stipendiefonden.	En del af räntan (till en början 75 kr.) utdelas till en eller flere lärjungar.	Samladt vid rektor Hultströms afskedstagande.	1869 ²⁴ / ₃	1	75	2,210	D:o.	
12. G. S. Karströms stipendiefond.	40 kr. utdelas till en lärjunge med goda betyg i naturvetenskap.	Tullförvaltaren G. S. Karström.	1868 ⁹ / ₁₁	1	40	1,062	D:o.	
13. Dahllöfska stipendiefonden.	10 kr. (senare hela räntan) utdelas till en lärjunge.	Possessionaten J. F. Dahllöf.	1865 ¹⁰ / ₁₁	1	10	942	D:o.	

14. Rådberg-Castorinska stiftendefonden.	En del af röntan utdelas till en eller flere lärjungar.	Enkefru C. Rådberg.	1872 ¹⁶ / ₁₂	1	20	689	D:o.
15. Ryding-Liedzénska stiftendefonden.	Röntan (— 50 kr.) utdelas till en eller flere lärjungar.	Landskamrer J. M. Ryding och hans fru, född Liedzén.	1875 ¹⁴ / ₆	2	25	1,500	D:o.
16. F. A. Zettergrens stiftendefond.	Röntan (— 1%) utdelas till lärjungar, som visat synnerlig flit och skicklighet i teckning.	F. d. läraren i teckning, F. A. Zettergren.	1884 ¹⁷ / ₃	4	20	529	D:o.
17. Salmeniska donationsfonden.	Inköp af böcker att låna åt fattige lärjungar.	Rektor And. Salmenius.	1832 ⁴ / ₄	—	—	89	D:o.
18. Gyllenheimska donationen.	Inköp af böcker m. m. till biblioteket.	General-auditör E. G. Gyllenheim.	1824 ⁶ / ₁₀	—	—	4,283	D:o.
			Summa	—	166	3,825	181,552 ¹²
C. I Borås stad.							
1. Friherrinnan v. Strokirchs donation.	Understöd åt ett åldrigt fruntimmer.	Friherrinnan Maria M. v. Strokirch.	1865 ⁵ / ₅	1	60	1,000	Fattigvårdsstyrelsen.
2. Hägenbils d:o.	Utdelning åt fattige.	Kopparlagaren Hägenbil.	1775 ¹² / ₁₀	15	45	750	D:o.
3. G. Tollstorps d:o.	Understöd åt fattige embetsmäns och borgare-enkor.	Borgmästaren G. Tollstorp.	1797 ¹⁰ / ₆	10	20	333 ³³	D:o.
4. P. Hällings d:o.	D:o åt fattige.	Handl. P. Hälling.	1816 ¹⁰ / ₁₂	8	75	1,300	D:o.
5. H. Sijks d:o.	D:o åt fattiga enkör eller åldriga qvinnor.	D:o H. Sijk.	1817 ¹⁵ / ₄	3	54	900	D:o.
6. Lindbergs d:o.	D:o åt 3 de mest behöfvande borgare eller borgare-enkor.	D:o P. M. Lindberg.	1818 ¹¹ / ₁₂	3	90	1,500	D:o.
7. Mellgrens d:o.	D:o åt enkör eller fattiga åldriga flickor.	Socketbagaren A. Mellgren.	1835 ²² / ₁₀	5	129	2,150	Drätselkammaren.
8. J. Westmans d:o.	Till fri disposition af fattigvårdsstyrelsen.	Handl. J. Westman.	1838 ¹⁶ / ₃	12	60	1,000	Fattigvårdsstyrelsen.
9. O. Petterssons d:o.	Utdelning åt 3 fattiga borgare-enkor.	D:o O. Pettersson.	1844 ⁹ / ₅	3	60	1,000	D:o.
10. A. M. Salmenij d:o.	Understöd åt pauvres hontoux.	D:o A. M. Salmenius.	1845 ¹⁴ / ₉	4	162	2,700	D:o.
11. J. Kjellman och enkefru M. L. Kjellmans d:o.	D:o åt 3 högst 4 borgare eller borgare-enkor.	J. och M. L. Kjellman.	1848 ¹⁴ / ₇	4	240	4,211 ⁰³	D:o.
12. H. och A. L. Carlings d:o.	Till utdelning åt behöfvande d:o och d:o.	Handl. H. Carling och enkefru A. L. Carling.	1849 ¹⁰ / ₃	6	300	5,000	Drätselkammaren.
13. H. Nelsons d:o.	Understöd åt pauvres hontoux.	Handl. H. Nelson.	1855 ⁸ / ₃	6	450	7,500	Fattigvårdsstyrelsen.
14. A. Calins d:o.	D:o d:o d:o.	Rådman A. Calin.	1859 ² / ₂	6	300	5,000	D:o.
15. L. Jacobssons d:o.	D:o åt en syster och derefter åt fattiga borgare-enkor.	Handl. L. Jacobsson.	1859 ¹⁴ / ₆	1	250	4,447 ⁹⁶	D:o.
16. B. Ammelins d:o.	D:o åt fattige.	D:o B. Ammelin.	1873 ¹² / ₅	54	600	10,000	D:o.
17. H. Carlings enkas d:o.	D:o åt släktingar, tjenare och pauvres hontoux.	Enkefru A. L. Carling.	1874 ²⁷ / ₂	9	1,050	17,500	D:o.
18. Hilma Carlings understödsfond.	D:o åt 8 lifrättagare under deras lifstid och derefter åt 12 fattige sjuke.	D:o Bernhard. Carling.	dec. 1877	8	1,380	23,000	Drätselkammaren.
19. Maria-stiftelsen i Borås.	Uppfostran och vård af fattiga barn.	Förening af damer i Borås.	1856 ⁴ / ₄	19	860	10,055	Särskild direktion, bestående af 12 personer.
20. H. K. H. Prins Gustafs förening för vanvårdade och vanartiga barns räddning.	Att rädda yngre personer, hvilka beträdd eller synbarligen äro på väg att beträdda osedlig och brottslig lefnadsbana.	Ellsborgs läns södra K. hushållningssällskap.	1844	34	1,652 ⁹⁶	63,885 ⁸²	Särskild styrelse af 9 personer.
21. Nyströmska stipendiet.	Ärligen en stipendiatagare vid Borås allmänna läroverk 50 kr. de 2 första åren, de 2 följande 100 kr. och de 2 sista 200 kr. ärligen, således i 6 år.	Handl. Joh. Nyström.	1863 ¹⁶ / ₂	2	200	7,800	Borås stads skolråd. ¹⁷⁾
22. Borås arbetareförenings sjuk- o. begrafningskassa.	Ledamöter.	Borås arbetareförening.	1864 ¹² / ₃	55	1,227 ²⁹	6,356 ⁶⁷	Arbetareförenings styrelse. ¹⁸⁾
23. Norin-Salmeniska stipendiet.	Stipendier och premier vid allmänna läroverket samt alternativt bokinköp till utlåning åt fattiga ynglingar.	Handlandena P. Norin och A. M. Salmenius.	1832 ²⁸ / ₂ och 1856 ³ / ₁₂	17	180	Utarrenderad jord, tax.v. 1,800 kr.; samt stadsfastighet, tax.v. 2,300 kr.	Läroverkets kollegium. ¹⁹⁾
24. J. P. Holmströms donation.	Fond för uppförande af ett enkehus.	Urmakaren J. P. Holmström.	1856 ²⁶ / ₂	4	400	27,677	Fattigvårdsstyrelsen. ²⁰⁾
25. J. Lindbergs d:o.	Till delning emellan konungens militärhospitals-fond, Hellefors församlings fattigvård, Kinnarumma fattigvård och fattige i Borås.	Brukspatron J. Lindberg.	1815 ²⁸ / ₁	—	315	Utarrenderad jord. ²¹⁾	
			Summa	—	259	10,160 ²⁵	234,514 ⁸¹
D. I Alingsås stad.							
1. Kristina Arsenius' fond.	Understöd åt två behöfvande äldre ogifta fruntimmer af obefläckadt rykte, tillhörande borgerskapet i Alingsås.	Kristina Arsenius, ogift.	1859 ¹⁹ / ₉	2	18	300	Magistraten.
2. Fonden af den 16 september 1884.	Understöd till 4 fattiga s. k. bättre fruntimmer i Alingsås.	Okänd.	1884 ¹⁵ / ₉	4	124 ⁰⁵	2,000	D:o.
3. Kristina Bergströms donationsfond.	D:o åt fattige, som genom redbar vandel deraf gjort sig förtjente.	Kristina Bergström, ogift.	1872 ³⁰ / ₉	36	360	6,000	Fattigvårdsstyrelsen.
4. Garfvarnes o. kopparlagarnes d:o.	D:o åt 2 behöfvande garfvarer eller kopparlagare.	Garfvarer- och kopparlagareföreningen.	1859 ²⁴ / ₅	2	69	1,150	D:o.
5. Handels-, fabriks- o. handtverksföreningens donationsfond.	D:o åt 2 behöfvande, företrädesvis näringsidkare.	Handels-, fabriks- och handtverksföreningen.	1870 ¹ / ₁₀	2	60	1,000	D:o.
6. Sofia Fribergs d:o.	Utdelning till s. k. pauvres hontoux.	Sofia Friberg, enka.	{1872 ⁵ / ₁₀ 1875 ⁴ / ₁₀ }	12	543	12,075 ⁸⁰	D:o.

Tab. N:o 8. (Forts.) FROMMA STIFTELSE, STIPENDIFONDER, PENSIONSANSTALTER M. M.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Stiftelsens namn.	Stiftelsens ändamål.	Stiftarens namn och yrke.	Stiftelsens år och dag.	Utdelning år 1885		Stiftelsens storlek vid slutet af år 1885. Kronor.	Stiftelsen förvaltas af:	Anmärkn.
				till antal perso- ner.	af nedan- stående hela belopp. Kronor.			
7. Lendahlska d:o.	Lönebidrag till en kollega vid stadens allmänna läroverk samt utdelande af 10 stipendier till i Alingsås födda lärjungar vid läroverket.	Sven Lendahl, sidenband-fabrikör.	1783 ² ₃	{ 1 10	117 ⁵ ₀ 1,200	3,960 ⁶⁶ ½ mtl Egg- vena Vester- gården, qvarn och såg i Nå- runga socken; tax.v. 19,700 kronor.	Kyrkorådet. Magistraten.	
8. B. V. Hessles stipendiifond.	Stipendium åt en skolyngling, som på latinlinien fort-sätter studier vid högre läroverk.	Bengt Volter Hesse, härads-höfding.	1880 ¹² ₁₂	—	—	2,143 ⁹⁶	Rektor och inspektor vid läro- verket i Alingsås.	
Summa			—	69	2,491 ⁵⁵	48,330 ⁴²		
E. I Ämås stad.								
1. Stecksénska donationsfon- den.	Arbetshus för fattige.	Magister Nils Stecksenius och hans fru Anna He- denström.	1774 ²⁹ ₁₂ 1778 ¹¹ ₈	—	—	36,364 ⁸¹	Drätselkammaren.	22)
2. Åbergska d:o.	Arbetsinrättning i Ämål.	Brukspatron J. Åberg.	1847 ²² ₁₁ 1848 ²⁵ ₂	—	—	7,501 ¹⁶ fastighets- värde 1,200	Fattigvårdsstyrelsen.	23)
3. Anna v. Volckers lif- och kapitalräntefond.	Gåfvor till fattiga barn och lifräntor.	Fröken A. von Volcker.	1876 ²⁴ ₈	—	—	7,847 ⁴⁸	Drätselkammaren.	24)
4. Edgrenska donationsfon- den.	Julgåfvor till fattiga qvinnor och underhåll af en graf.	Fältläkaren P. A. Edgren.	1884 ¹⁶ ₉	7	58	1,000 4,382 ²⁹	Magistraten. Skolrådet.	
5. Reimanska d:o.	Bidrag till stadens folkskola.	Apotekaren Reiman.	1815 ² ₂	—	—	22,000	D:o.	25)
6. D:o d:o.	" " " fattigvård.	" " "	" " "	—	—	fastighet, värd 6,100	Fattigvårdsstyrelsen.	
7. Askenstedtska d:o.	Nyttiga ändamål, isynnerhet friskola åt fattiga barn.	Handl. J. H. Askenstedt.	1838 ²⁶ ₁	—	—	3,500	Skolrådet.	26)
8. Eva v. Helands d:o.	Befordrande af slöjdskolan för flickor.	Enkefru Eva von Heland.	1870 ²³ ₇	—	—	400	D:o.	27)
9. P. A. Petterssons d:o.	Premier inom folkskolan.	Bokhandl. P. A. Pettersson.	1875 ⁴ ₈	12	60	1,000	D:o.	28)
10. Högdahlska organist-fon- den.	Afönning af organist och klockare i Ämål.	Fabrikören L. G. Högdahl.	1839 ² ₆ 1848 ²⁸ ₅	—	—	14,062 ⁵⁰	Kyrkorådet.	29)
11. Lekbergiska donationsfon- den.	Julgåfvor till burskapsägande handtverkarens enkor och efterkommande.	Rådman L. G. Lekberg.	1864 ¹ ₁₀ 1866 ¹ ₈	53	530	9,281 ³⁹	Drätselkammaren.	
Summa			—	72	648	113,826 ⁷¹		

A n m ä r k n i n g a r .

¹⁾ Af den uppgifna kapitalbehållningen utgöra 284,360 kr. taxeringsvärde å 18¹/₂ mantal Östad med underlydande, och 25,000 ett i Riksbanken nedsatt kapital, hvarå åtnjutes 4 % ränta. ²⁾ Sättila socken har fonden gemensamt med Hysna socken. — ³⁾ De arbetare, som till kassan inbetala 50 öre i månaden, erhålla vid sjukdomsfall 83 öre per dag, och de, som betala 25 öre, 33 öre per dag. — ⁴⁾ Fastigheternas taxeringsvärde utgör 8,500 kr. — ⁵⁾ Insättningar förekomma ej. — ⁶⁾ D:o d:o d:o. — ⁷⁾ D:o d:o d:o. — ⁸⁾ D:o d:o d:o. — ⁹⁾ Utom kapitalet eger stiftelsen fastighet, taxerad till 10,000 kr. samt inventarier till värde af 1,600 kr. — ¹⁰⁾ Af uppgifna kapitalbehållningen utgöras 197,554²⁰ kr. af fastigheters och frälseräntors taxeringsvärde. — ¹¹⁾ Stigens säteri och fabrik 40 medlemmar. — ¹²⁾ Röntan utdelas turvis i Steneby och Ärtemarks socknar. — ¹³⁾ Af denna donation eger Steneby 3,000, Ödsköld 1,500, Bäcke 1,500 och Laxarby 3,000 kronor. — ¹⁴⁾ Klockarbostället utgör ¹/₈ mtl, taxerad till 2,200 kr. Fattiggården utgör ³/₈ mtl, taxerad till 16,700 kronor. — ¹⁵⁾ Stiftelsen eger dessutom hus och tomt till värde af 7,300 kronor. — ¹⁶⁾ Stiftelsen eger dessutom lägenheten Fredrikslund å stadens

område, bestående af 30 tunnland jord med åbyggnader; taxeringsvärde 60,000 kr. — ¹⁷⁾ Stiftelsen utgöres af hus och tomter N:o 49, 106, 107, taxeringsvärde 7,800 kr. — ¹⁸⁾ Inträdesafgift 15—30 år 3⁵⁰/₁₀₀, 30—40 år 7 kr., 40—50 år 10⁵⁰/₁₀₀ samt derefter måndtligen 50 öre af hvarje ledamot. — ¹⁹⁾ Arrendet utgår från lägenheten Salängen och utgöres af till tomtens hörande skogslotter. — ²⁰⁾ Utom kapitalet eger fonden stenhusbyggnad, taxerad till 22,648 kr. — ²¹⁾ Taxeringsvärde 3,000 kr. — ²²⁾ Årsräntan kapitaliseras till år 1906, då fonden för ändamålet först får användas. — ²³⁾ Afkomsten kapitaliseras, tilldess fonden uppgått till det belopp, ändamålet kräver. — ²⁴⁾ Fru Stina v. Volcker åtnjuter lifränta. I öfrigt får utdelning ej ske, förrän fonden med räntor uppgått till 15,000 kr. — ²⁵⁾ I kapitalbehållningen ingår fastighet, tax- värde 12,000 kr. — ²⁶⁾ Afkomsten utgår till uppgifna ändamål. Den till 3,500 kr. taxerade fastigheten häftar ännu i skuld för 812⁸¹. — ²⁷⁾ Fonden använd till slöjdskola för flickor. — ²⁸⁾ Röntan bidrager att betäcka skolans kostnader. — ²⁹⁾ Får användas först, då ränta med kapi- talet vuxit till 15,000 kronor.

Stockholm, 1888. Kungl. Boktryckeriet, P. A. Nordstedt & Söner.